

Załącznik nr 2

do Uchwały Nr 942/2015
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 grudnia 2015 r.

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena programowa – profil praktyczny)

dokonanej w dniach 1-2 grudnia 2016 na kierunku filologia

**prowadzonym w ramach obszaru nauk humanistycznych na poziomie studiów
pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym**

realizowanych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej

**na Wydziale Humanistyczno-Społecznym w Wyższej Szkole Lingwistycznej w
Częstochowie**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Andrzej Łyda - członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Maria Jodłowiec – ekspert PKA

2. prof. dr hab. Zenon Weigt – ekspert PKA

**3. Grzegorz Kołodziej – ekspert PKA ds. wewnętrznego systemu zapewniania jakości
kształcenia**

4. Jerzy Springer – ekspert PKA ds. pracodawców

5. Karolina Bobusia – ekspert PKA ds. Studenckich

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku filologia prowadzonym na Wydziale Humanistyczno-Społecznym Wyższej Szkoły Lingwistycznej w Częstochowie odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2016/2017. W 2014 roku Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej podjęło decyzję o zawieszeniu przeprowadzenia oceny programowej na kierunku filologia realizowanym w Wyższej Szkole Lingwistycznej w Częstochowie na poziomie studiów pierwszego stopnia. Rektor Wyższej Szkoły Lingwistycznej w Częstochowie powiadomił Polską Komisję Akredytacyjną, w trybie art. 11b ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.) o zaprzestaniu od dnia 25 września 2014 roku spełniania przez Wyższą Szkołę Lingwistyczną w Częstochowie warunków kadrowych wpływających na uprawnienie do prowadzenia na kierunku filologia kształcenia na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz trzeci. Poprzednia ocena jakości kształcenia na ww. kierunku została przeprowadzona w 2009 roku i zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej. Zalecenia sformułowane przez Zespół Oceniający w roku 2009 dotyczyły programu kształcenia, zasad rekrutacji oraz minimum kadrowego na filologii germańskiej. O ile w przypadku dwóch pierwszych zaleceń obecna wizytacja stwierdziła, że poczynione zostały działania naprawcze, o tyle kwestia zalecenia dotyczącego kadry naukowej pozostaje wciąż aktualna i Uczelnia nie spełnia minimum kadrowego.

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, analizy prac etapowych oraz losowo wybranych prac dyplomowych wraz z ich recenzjami, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami, studentami ocenianego kierunku oraz interesariuszami zewnętrznymi.

OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW O PROFILU PRAKTYCZNYM

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia			x		
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia				x	
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		x			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu praktycznym i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		x			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy		x			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów				x	

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Kryterium 2.

Uczelnia podjęła działania naprawcze, które pozwoliły na podniesienie oceny kryterium 2 z

„częściowo” na „w pełni”. Przedstawione w raporcie powizytacyjnym zastrzeżenia dotyczące minimum kadrowego zostały wyjaśnione (uzupełniono brakującą dokumentację nauczycieli akademickich). Obecnie spełnione są określone przepisami prawa wymogi w zakresie minimum kadrowego.

Kryterium 6.

Przedstawione przez Uczelnię działania naprawcze oraz dodatkowe informacje odnoszące się do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia pozwalają na podniesienie oceny kryterium 6 z „częściowo” na znaczącą. Należy jednak stwierdzić, iż Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia nie jest w pełni skuteczny, bowiem elementy budujące jakość kształcenia, takie jak monitorowanie oraz sposoby weryfikacji treści i efektów kształcenia właściwych dla profilu praktycznego, okazały się nieefektywne. Szczególną uwagę należy zwrócić na fakt, iż dotychczas nie opracowano rozwiązań dotyczących monitorowania funkcjonowania systemu weryfikacji efektów kształcenia praktyk zawodowych, które stanowią bardzo istotny element procesu kształcenia na kierunku studiów prowadzonym w ramach praktycznego profilu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia wymaga dalszego doskonalenia np. ze względu na ograniczoną analizę niektórych elementów systemu, w tym przede wszystkim swobodnych opinii studentów formułowanych w ramach procesu ankietyzacji, czy procesu monitorowania losów zawodowych absolwentów.

Tabela nr 1

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów			X		

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1.1 Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości,

a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia. *

1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian dotyczących wymagań związanych z przygotowaniem do działalności zawodowej, właściwej dla ocenianego kierunku, są zorientowane na potrzeby studentów oraz otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki¹ oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu praktycznego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów umiejętności praktycznych, w tym umożliwiają uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu i kompetencji niezbędnych na rynku pracy, oraz dalszą edukację. *

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonego dla ocenianego kierunku o profilu praktycznym. *

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. W przypadku kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego uwzględnia także ramowy program zajęć praktycznych określony przez Ministra Zdrowia.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualnie stosowane w praktyce rozwiązania naukowe związane z zakresem ocenianego kierunku oraz potrzeby rynku pracy. *

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy.

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS. *

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. *

1.5.7 Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności umiejętności praktycznych i

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym odbywają się w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa, w tym w zakresie zdobywania umiejętności praktycznych, które powinno odbywać się w warunkach rzeczywistych. *

1.5.8. Jednostka określiła efekty kształcenia dla praktyk zawodowych i metody ich weryfikacji, zapewnia realizację tych praktyk w wymiarze określonym dla programu studiów o profilu praktycznym, a także ich właściwą organizację, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku, oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku. *

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów.

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. *

1.7.1 Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, w toku praktyk zawodowych, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.

1. Ocena - znacząco

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

1.1

Ukierunkowanie kształcenia filologicznego w zakresie języka angielskiego i niemieckiego na potrzeby środowiska, ujęte w trzy specjalizacje – nauczycielską, tłumaczeniową i język obcy w biznesie – wynikające z analizy sytuacji społeczno-ekonomicznej i wymogów lokalnego rynku pracy oraz środowiska regionalnego i międzynarodowego, należy uznać za prawidłowe i pożądane. Widać przy tym duże zaangażowanie Władz Uczelni w realizację celów strategicznych związanych z rozszerzaniem współpracy między WSL i szeroko pojętym środowiskiem społeczno-gospodarczym i coraz liczniejszym gronem interesariuszy zewnętrznych (przedstawicieli władz samorządowych i urzędu pracy, właścicieli firm, menedżerów, właścicieli biur tłumaczeniowych; dyrektorów i pracowników jednostek oświatowych itd.). Istotnym elementem strategii Uczelni jest przyciągnięcie na studia

zarówno Polaków, chętnych do podjęcia studiów, a mieszkających i pracujących za granicą, jak i osób z Ukrainy, znających język polski i pragnących zdobyć kwalifikacje w jednej z oferowanych specjalności. Nie sposób jednak nie zauważyć, że (przedstawiony w „Misji WSL”) plan zwiększenia liczby studentów zagranicznych o kandydatów z państw afrykańskich jest mało realny: trudno wyobrazić sobie, by mogły one skorzystać ze studiów nauczycielskich czy tłumaczeniowych, zaś specjalizacja języka biznesu uwzględnia również przedmioty prowadzone w języku polskim, którego opanowanie od podstaw może być dla tych kandydatów czasochłonne i znacznie wydłużyć cykl kształcenia. Wielokulturowość, deklarowana jako jeden z atrybutów Uczelni i zauważalna w doborze kadry oraz w gronie studentów, których udało się zrekrutować, nie znajduje większego odbicia w sformułowanych efektach kształcenia i nie jest treścią wiodącą w poddanych ocenie sylabusach. Prowadząc od wielu lat studia na kierunku filologia, Wyższa Szkoła Lingwistyczna w Częstochowie formalnie zmieniła profil kształcenia na tym kierunku na praktyczny dopiero w czerwcu 2016 r., można więc uznać, że Uczelnia jest w tym momencie na etapie wdrażania tego profilu. Koncepcja kształcenia w zakresie języka angielskiego i niemieckiego w ramach trzech specjalizacji: nauczycielskiej, tłumaczeniowej i języka obcego w biznesie ogólnie odpowiada misji i strategii rozwoju WSL, nastawionej na kształcenie kadr zgodnych z zapotrzebowaniem lokalnego i regionalnego rynku pracy. Jest też w znacznym stopniu zgodna z wzorcami i doświadczeniami wielu filologii germańskich i angielskich w Polsce, a równocześnie odróżnia się od nich rozwiniętym systemem nauczania, uwzględniającym metody i techniki coaching’owe (stosowane przez trenerów rozwoju osobistego). Na tym etapie, niespełna pół roku po wprowadzeniu praktycznego profilu kształcenia, trudno stwierdzić, na ile efekty kształcenia w obszarze zdobytej wiedzy, rozwijanych umiejętności i nabytych kompetencji społecznych będą weryfikowane przez prace etapowe, egzaminy i proces dyplomowania, gdyż proces ewaluacji studentów podporządkowany nowym zasadom jeszcze się nie zaczął. Zespół Oceniający PKA nie miał więc *de facto* możliwości weryfikacji, czy „synergiczne połączenie” pracy badawczej „z krytycznym podejściem do praktycznych zagadnień problemowych”, jak opisuje to dostarczony „Program kształcenia”, ma rzeczywiście odzwierciedlenie w pracach etapowych i dyplomowych studentów WSL. Strategia rozwoju Uczelni obejmuje cele ogólne, związane z gwarancją wysokiej jakości procesu kształcenia w oparciu o Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, cele edukacyjne, polegające na stworzeniu „atrakcyjnej oferty kształcenia”, aktualizowanej zgodnie z potrzebami rynku pracy, oraz cele naukowo-badawcze i wizerunkowe. Cele ogólne należy uznać za realizowane tylko częściowo: Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, aczkolwiek działający za pośrednictwem różnych ciał powołanych na WSL – Radę ds. Jakości Kształcenia, Instytutowe Komisje ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia i Komisje ds. Oceny Jakości Kształcenia – nie zapewnia monitorowania wszystkich efektów kształcenia. Przyjęta metoda typu bottom-up, tj. weryfikacja stopnia osiągnięcia założonych efektów kształcenia na poziomie poszczególnych przedmiotów przez wykładowców i osoby przeprowadzające egzaminy (w tym dyplomowy), monitoring w ramach hospitacji zajęć dydaktycznych przez ocenę zgodności tematyki zajęć z sylabusem i założonymi efektami oraz konsultacje w tej sprawie ze studentami, nie zapewniają ogólnego przeglądu realizacji wszystkich założonych efektów. Stworzenie matrycy efektów kształcenia uchyliłoby ten problem. Nie ma więc procedur, które pozwalałyby na sprawdzenie, czy programu realizowanego przez poszczególne moduły i przedmioty gwarantuje osiągnięcie przez absolwentów efektów założonych dla całego programu. Nie ma także rozpoznania, czy efekty są optymalnie rozłożone pomiędzy poszczególne moduły/przedmioty, bez nieuzasadnionego nagromadzenia efektów w zakresie pewnych rejonów programu kosztem innych. Cele naukowo-badawcze realizowane są głównie doraźnie, przez dofinansowywanie udziału w konferencjach nielicznych zainteresowanych pracowników oraz wydawanie materiałów pokonferencyjnych (raz do

roku). W świetle praktycznego sprofilowania kształcenia można pomyśleć raczej o sformułowaniu celów bardziej pragmatycznych, związanych np. z zapewnieniem studentom dostępu do elektronicznych baz danych. W swojej Misji Wyższa Szkoła Lingwistyczna deklaruje aktywną działalność na rzecz zwiększenia liczby zagranicznych studentów. Dzięki wykładowcom, pochodzącym z różnych krajów, studentom ukraińskim oraz polskim studentom, przebywającym na emigracji, którzy mieszkają i pracują za granicą, współpracy Uczelni ze szkołami wyższymi w Europie i uczestnictwie w programie Erasmus+ można stwierdzić, że WSL spełnia kryterium umiędzynarodowienia. Ponadto w Misji Wyższej Szkoły Lingwistycznej w Częstochowie zawarto stwierdzenie, że jest to uczelnia, która odpowiada wyzwaniom społecznym, kulturowym i ekonomicznym. W części Strategia Rozwoju oraz Polityka Jakości Wyższej Szkoły Lingwistycznej wśród głównych priorytetów w punkcie 2. *Interesariusze zewnętrzni* zadeklarowano reagowanie na oczekiwania potencjalnych pracodawców zarówno z rynku lokalnego, jak również konsultując potrzeby i wymagania pracodawcy międzynarodowego. Drugim celem strategicznym ujętym w dokumencie jest stworzenie atrakcyjnej oferty edukacyjnej i jej aktualizowanie z interesariuszami zewnętrznymi stosownie do potrzeb zmieniającego się rynku pracy poprzez monitorowanie losów zawodowych absolwentów oraz angażowanie ich w charakterze interesariuszy zewnętrznych, rozwój programu kompetencji społecznych dla poszczególnych kierunków kształcenia w konsultacji z rynkiem zewnętrznym i aktywną działalność na rynku pracy, której celem jest pozyskanie kolejnych wykładowców praktyków. Wymienione zapisy określają kierunki rozwoju oraz kształcenia zgodne z profilem praktycznym. Odnotować należy, że istnieje harmonogram działań na rok akademicki 2016/2017 dotyczący Strategii Doskonalenia Jakości Kształcenia w części dotyczący kontaktów z otoczeniem.

1.2

Podporządkowanie planów rozwoju kształcenia na kierunku filologia zmieniającym się warunkom na rynku pracy w rejonie i wyrażona w dokumencie samooceny chęć modyfikacji kierunkowych i specjalizacyjnych efektów kształcenia pod tym kątem jest zdecydowanie słuszne. Szczególnie dobrym pomysłem może być wprowadzenie specjalizacji z tłumaczenia audiowizualnego we współpracy ze studiem filmowym. Na tym etapie trudno wyrokować, na ile Uczelnia wdroży te zamierzenia, zważywszy jednak na dość bliską współpracę z interesariuszami zewnętrznymi i monitorowanie potrzeb obecnych i przyszłych studentów – nawet jeśli ma ono charakter nieformalny i doraźny – do którego Uczelnia jest poniekąd zmuszona prawami rynku – można sądzić, że plany te zostaną zrealizowane. Kierownictwo ocenianego kierunku wspólnie z władzami Uczelni współpracując z otoczeniem społeczno-gospodarczym tworzą ofertę kształcenia zgodną ze zmiennymi warunkami rynku pracy. W procesie tym uczestniczą pracodawcy, studenci, którzy pracują, wykładowcy-praktycy oraz w nieznacznej części absolwenci. Moderatorem działań tego procesu jest Akademickie Biuro Karier, realizujące wybrane przedsięwzięcia. W ślad za artykułowanymi przez pracodawców brakami oraz tendencjami rynku pracy następują zmiany w systemie kształcenia przez wprowadzenie bloku zajęć w module kompetencji społecznych. Narzędziem, za pomocą którego Uczelnia pyta pracodawców o zapotrzebowanie rynku pracy, a tym samym o kształtowanie oferty edukacyjnej, jest ankieta pracodawcy. Dotyczy ona doskonalenia kształcenia i dostosowania oferty studiów na kierunku filologia do rzeczywistych potrzeb rynku pracy. W pierwszym kwartale 2016 rozesłano je do firm, z którymi podpisano umowy o współpracy. Jak do tej pory odzew jest niewielki i w związku z tym brak jakichkolwiek opracowań danych. Mówiąc o planach rozwoju kierunku, trzeba podkreślić, że w świetle nieprawidłowości dotyczących proporcji nauczania *face-to-face* i nauczania na odległość należałoby odpowiednio zmienić wagę komponentu e-learningowego w stosunku do godzin kontaktowych w ramach poszczególnych przedmiotów. Uczelnia powinna też zrezygnować z

prowadzenia studiów w systemie stacjonarnym, jeśli nie zapewnia studentom zajęć w bezpośrednim kontakcie z wykładowcą.

1.3

Efekty kształcenia na ocenianym kierunku zostały zatwierdzone Uchwałą Senatu Wyższej Szkoły Lingwistycznej w Częstochowie nr 15/2012 z dn. 10 września 2012 r. i są zawarte w załączniku do tej Uchwały. Kierunek filologia został w niej przyporządkowany do obszaru nauk humanistycznych, dyscyplina literaturoznawstwo. W dokumentach przedstawiających program kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia jako dyscypliny naukowe wymieniono natomiast językoznawstwo, kulturoznawstwo i literaturoznawstwo. ZO PKA stwierdził więc, że istnieje rozbieżność pomiędzy Uchwałą a realizowaną i zamierzoną koncepcją kształcenia. W nadesłanym już po wizytacji PKA sprostowaniu z dn. 15.12. 2016 Rektor WSL wyjaśnił, że w treści Uchwały nr 15/2012 Senatu WSL w sprawie przyporządkowania kierunku studiów do obszarów i dziedzin kształcenia „na skutek oczywistej pomyłki pisarskiej znalazła się niepełna informacja dotycząca przyporządkowania obszarów i dyscyplin na kierunku Filologia. Jest: Filologia – obszar nauk humanistycznych, dyscyplina literaturoznawstwo; powinno być: Filologia – obszar nauk humanistycznych, dyscypliny: literaturoznawstwo, językoznawstwo, kulturoznawstwo”. Ponadto, jak wspomniano wyżej, w niniejszym raporcie program kształcenia realizowany na WSL obejmuje moduł kompetencji społecznych, a sformułowane efekty kształcenia obejmują również cały pakiet umiejętności odnoszących się do obszaru nauk społecznych. Opis efektów uzasadnia przyporządkowanie kierunku do wskazanego obszaru i dyscyplin naukowych, na co wskazują takie efekty kształcenia jak np. K-F1_W07: „zna podstawowe tematy, terminologię i zagadnienia dotyczące badań językoznawczych, literaturoznawczych i kulturoznawczych z obszaru kulturowego języka angielskiego/niemieckiego”.

1.4.

Kierunkowe efekty kształcenia są spójne z efektami kształcenia dla obszaru kształcenia, poziomu studiów i profilu praktycznego, choć wybiegają poza efekty kształcenia określone w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, zawierając np. (zbędne) efekty odnoszące się do wiedzy nt. obronności i bezpieczeństwa państwa, czy umiejętności adaptacji nowatorskich pomysłów. Zakładane efekty uwzględniają zdobywanie przez studentów umiejętności praktycznych i uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu. Spełniony został wymóg zgodności efektów kształcenia w przypadku kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.) ze standardami kształcenia określonymi przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Rozporządzeniu z dnia 17 stycznia 2012 roku. Jednostka określiła efekty kształcenia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela zarówno na poziomie studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia. Efekty kształcenia przyjęte i realizowane na kierunku filologia dla specjalności filologia angielska/filologia germańska, nauczyciel języka angielskiego/nauczyciel języka niemieckiego, język angielski w biznesie/język niemiecki w biznesie, tłumaczenia (j. angielski)/ tłumaczenia (j. niemiecki), zostały opisane w programach kształcenia. Obejmują one prowadzone studia pierwszego i drugiego stopnia stacjonarne i niestacjonarne, profil praktyczny. Kierunkowe efekty obejmują swoim zakresem wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne. Analiza dokumentów nie budzi zastrzeżeń zwłaszcza w zakresie efektów kształcenia opisujących umiejętności i kompetencje społeczne najbardziej aktualnie pożądanych na rynku pracy, co zostało ustalone m.in. przez konsultacje z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Przy definiowaniu kierunkowych efektów kształcenia twórcy programów dla studentów pierwszego i drugiego stopnia nie dostosowali ich do

charakterystyki kierunku studiów, zawierając w nich takie aspekty wiedzy absolwenta, jak: „posiada podstawową wiedzę z zakresu kultury fizycznej”/ „posiada wiedzę z zakresu kultury fizycznej oraz zna zasady promocji zdrowia i zdrowego stylu życia”, „podstawową wiedzę o zasadach bhp obowiązujących w placówkach szkolnych/ gospodarczych”/ „pogłębiającą wiedzę o zasadach bhp obowiązujących w placówkach szkolnych/ gospodarczych”, a nawet „posiada podstawową wiedzę z zakresu obronności i bezpieczeństwa państwa oraz jego obywateli” (ten sam efekt na obu poziomach). Nie podano form rzeczywistej weryfikacji tych efektów. Sfera obronności pojawia się również wśród umiejętności przyjętych dla absolwenta studiów obu poziomów na kierunku filologia: „potrafi wypowiadać się na tematy dotyczące założeń, dążeń i zadań edukacji obronnej” (ten sam efekt na obu poziomach). Wśród zakładanych programowo kompetencji społecznych jest też „umiejętność adaptacji nowatorskich pomysłów” (wymieniona na obydwu poziomach studiów), która jest dość trudna do weryfikacji, a wydaje się wręcz nieadekwatna jako efekt kształcenia w kontekście takich przedmiotów, jak „Historia języka angielskiego” czy „Historia literatury anglojęzycznej” (III rok st. licencj.; patrz sylabusy). Podobnie trudne do weryfikacji są efekty kształcenia dotyczące postulowanych kompetencji społecznych, takich jak: „jest elastyczny w dostosowywaniu się do zmian”, „jest przygotowany do wykorzystywania szans”. Ewidentnie niektóre sylabusy sporządzone zostały niestarannie: np. jest jasne, dlaczego „świadomość znaczenia języka angielskiego/ niemieckiego wybranej specjalizacji [sic!] i związanej z nim literatury w kulturze europejskiej i światowej” zakwalifikowana została jako kompetencja społeczna. Zawarte w programie kształcenia efekty, odnoszące się do nauk społecznych, aczkolwiek uzasadnione z punktu widzenia istotnych umiejętności potrzebnych potencjalnym absolwentom na rynku pracy, nie pokrywają się z efektami kształcenia sformułowanymi dla obszaru nauk humanistycznych, a tylko ten obszar wybrany został jako relewantny dla ocenianego kierunku. Podsumowując ten aspekt oceny, należy stwierdzić, że efekty kształcenia zawarte w programach dla obu poziomów kształcenia, dotyczące trzech specjalizacji w ramach różnych modułów, są zbyt rozbudowane, obejmując aspekty trudne do weryfikacji, a często wręcz niemożliwe do realizacji, które należy po prostu usunąć. Na koniec dodać trzeba, że Jednostka prowadzi wśród studentów aktywną politykę informacyjną w zakresie funkcji i znaczenia efektów kształcenia. Efekty kształcenia zostały opublikowane dla studentów w odpowiedni sposób.

1.5.

1.5.1.

Program studiów na kierunku filologia jest dostosowany do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na podstawie artykułów ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, dotyczących kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

1.5.2

W ramach kształcenia na specjalizacji tłumaczeniowej i język angielski/niemiecki w biznesie dobór przedmiotów jest zgodny z praktycznym profilem kształcenia na obu stopniach studiów. Program obejmuje zajęcia zawierające treści merytoryczne związane z przygotowaniem do wykonywania zawodu tłumacza i pracy w środowisku biznesowym, takie jak: podstawy zarządzania przedsiębiorstwem, rynek pracy, system prawny i ekonomiczny Unii Europejskiej, czy prawne podstawy działalności gospodarczej. Program jest kompleksowy i wystarczająco zróżnicowany, aby zapewnić realizację zakładanych efektów kształcenia. Należy zwrócić jednak uwagę na fakt, że pewne działania Uczelni w tym zakresie są dopiero w toku: zmiana profilu studiów na praktyczny wymogła na Uczelni konieczność podjęcia działań związanych z nadaniem priorytetu technikom praktycznym, stymulującym

aktywność studentów i uwzględniających rozwijanie oczekiwanych umiejętności w procesie dydaktycznym, które jednak przełożyły się na nie do końca adekwatne wykorzystanie tego typu technik w ramach niektórych przedmiotów. Stąd np. w sylabusie przedmiotu „Gramatyka opisowa j. angielskiego” (st. licencjackie II rok) przy treściach kształcenia obejmujących zjawiska fonologiczne, procesy morfologiczne itd., w efektach kształcenia dotyczących kompetencji społecznych zamieszczono: elastyczność studenta w dostosowywaniu się do zmian i umiejętność adaptacji nowatorskich pomysłów (nb. to samo powtarza się w sylabusie przedmiotu „Historia języka angielskiego” studia licencj. III rok). ZO PKA stwierdza jednak, że treści programowe są powiązane z odpowiednimi kierunkowymi, na przykład, treści językoznawcze są powiązane, między innymi, z efektami kształcenia K_F1_W01: „ma uporządkowaną podstawową wiedzę na temat struktury i funkcji języka angielskiego/niemieckiego wybranej specjalizacji, zorientowaną również na zastosowanie praktyczne na rynku pracy”, czy też K_F1_W01: „ma uporządkowaną podstawową wiedzę o strukturze współczesnego języka angielskiego/niemieckiego oraz podstawowe informacje z zakresu historii języka angielskiego/niemieckiego”. Treści kulturoznawcze są powiązane, między innymi, z efektami K_F1_W06: „ma uporządkowaną podstawową wiedzę na temat historii, kultury i literatury angielskiego/niemieckiego obszaru językowego zorientowaną również na zastosowanie praktyczne na rynku pracy” czy też K_F1_U11 „orientuje się w prezentowanych teoriach historycznych, filozoficznych i socjologicznych, definiuje pojęcia oraz potrafi zastosować je w pracy filologa”. Podobnie treści literaturoznawcze powiązane są, między innymi, z efektami K_F1_W07 i K_F1_W08. Treści programowe uwzględnione w programie studiów są zgodne z ramowymi treściami opisanymi w standardach kształcenia nauczycieli. Należałoby jednak zwrócić uwagę na bardziej praktyczne ukierunkowanie treści nauczanych w ramach tych przedmiotów. Szczególnie w odniesieniu do bloku zajęć z praktycznej nauki języka docelowego w ramach specjalizacji język angielski/niemiecki w biznesie jest pożądane nauczanie języka biznesu w sytuacjach symulujących realne otoczenie biznesowe, nie zaś poprzez pracę z tekstem, co zakładają niektóre sylabusy. Wątpliwe jest więc całościowe osiągnięcie np. K_F1_JB_U08 „potrafi przyjąć rolę w działaniu profesjonalnym w trakcie gier typu role-playing oraz w realnych sytuacjach życiowych”. Częściowo tłumaczy te niedociągnięcia fakt, że proces kształcenia realizowany na ocenianym kierunku oparty jest w części na doświadczeniu wykładowców, zwanych praktykami. Przekazują oni na prowadzonych przez siebie zajęciach wiedzę oraz informacje ze środowiska, w którym realizują swoją pracę zawodową. Efektem tak realizowanych treści programowych są zagadnienia ujęte w pracach dyplomowych oraz projektach seminaryjnych. Forma, tematyka i zakres prac dyplomowych są zgodne z koncepcją kształcenia, efektami kształcenia i profilem studiów.

1.5.3

Zastosowane metody uczenia się oraz przekazywania wiedzy metodą zdalną wymuszają na studentach indywidualne zgłębianie problematyki i szczegółowe przygotowanie się do zajęć. Wykorzystana do tego celu platforma Moodle stała się narzędziem, za pomocą którego kursy e-learningowe stały się elementem kształcenia oraz studiowania problematyki przez studentów ocenianego kierunku. Należy podkreślić, że dzięki takiej metodzie samodzielne uczenie się jest również odpowiedzią na zapotrzebowanie społeczne w zakresie studiowania. Na szczególną uwagę zasługuje realizowany moduł kompetencji społecznych. Jest to odpowiedź na wnoszone przez pracodawców konieczne poprawki do programu kształcenia. Moduł kompetencji został również podkreślony przez przedstawicieli rynku pracy na spotkaniu z ZO PKA. Pracodawcy w sposób jednoznaczny jako dobre lub bardzo dobre określili umiejętności językowe absolwentów, natomiast zauważyli braki w zakresie posiadanych kompetencji. Pozytywną reakcją Uczelni było zatrudnienie dwóch osób na etacie

oraz trzech osób wspomagających z zewnątrz kierunek do realizacji tego modułu. Równocześnie bardzo wyraźnie trzeba stwierdzić, że stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów wręcz w nadmiernym stopniu. Program uwzględnia zarówno kształcenie filologiczne, jak i moduły o profilu zawodowym, a przewidziane formy zajęć (w tym głównie ćwiczenia i warsztaty) spełniają założenia praktycznego profilu kształcenia, rozwijając – przynajmniej na etapie programu dydaktycznego – pożądane umiejętności zawodowe i kompetencje społeczne. Należałoby jednak zwrócić uwagę na wykorzystanie na zajęciach praktycznych technik symulujących pracę w środowisku zawodowym. Widać, że podjęte zostały działania związane z nadaniem priorytetu technikom praktycznym, stymulującym aktywność studentów i uwzględniającym rozwijanie oczekiwanych umiejętności w procesie dydaktycznym, które jednak przełożyły się na nie do końca adekwatne wykorzystanie tego typu technik w ramach niektórych przedmiotów. Największe zastrzeżenia budzi kształcenie umiejętności praktycznych. Mała ilość zjazdów najprawdopodobniej nie sprzyja kształceniu w sposób symultaniczny rzeczywistych warunków pracy. Można natomiast przyjąć, że jeśli większość osób studiujących, to osoby pracujące, które równocześnie znają swoje otoczenie w pracy. Upraktycznienie zastępują zajęcia prowadzone na zasadzie projektów, których wyniki można znaleźć w pracach semestralnych lub dyplomowych. Część ćwiczeń odbywa się w laboratoriach językowych, których wyposażenie wspomaga proces osiągania przez studentów efektów kształcenia. Duże znaczenie na ocenianym kierunku przywiązuje się do prowadzenia zajęć przez praktyków, którzy swoje doświadczenie zdobyli poza uczelnią. Są to osoby czynne zawodowo, o aktualnej wiedzy z dziedzin i specjalności, w których kształcą się studenci. Na ocenianym kierunku realizowany jest również cykl spotkań z ekspertami pod nazwą ”WSL odpowiedź na potrzeby rynku pracy – poświadczają pracodawcy”. Spotkania te, zainicjowane przez Biuro Karier, są prowadzone od 2013 roku w formule po jednym spotkaniu w każdym semestrze. Dopelnieniem mogą być wizyty studentów w zróżnicowanym środowisku pracy, np. biurach tłumaczeń czy w ośrodkach edukacyjnych różnych szczebli. Sami studenci wyrażali zadowolenie i wygłaszali pozytywne opinie na temat programów studiów. Jak stwierdzali, stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów. Studenci – na ile można to było stwierdzić - są świadomi, jaką wiedzę, umiejętności i kompetencje powinni posiadać po ukończeniu ocenianego kierunku studiów. Studenci znają aktualne wymagania i realia rynku pracy, ich zdaniem, ukończenie ocenianego kierunku studiów, zwiększy ich szansę na zatrudnienie. Jednocześnie podkreślają, że większość z nich już pracuje w zawodzie.

1.5.4

Program kształcenia obejmuje 6 semestrów na poziomie studiów licencjackich i 4 semestry na studiach magisterskich i jest dostosowany do efektów kształcenia określonych dla kierunku filologia. Nakład pracy studentów w postaci punktów ECTS obliczony jest zgodnie z obowiązującymi zasadami (30 ECTS semestralnie). Ogólna liczba ECTS do uzyskania w cyklu kształcenia wynosi 180 ECTS dla studiów pierwszego stopnia oraz 120 ECTS dla studiów drugiego stopnia. Obciążenie czasowe oraz szacowany nakład pracy studenta są rozłożone równomiernie oraz umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia (z wyjątkiem przypadków opisanych poniżej). Zapewniona też jest wymagana liczba godzin zajęć oraz punktów ECTS przypisanych poszczególnym modułom zajęć w standardach kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Natomiast niepokojące jest prowadzenie studiów stacjonarnych w systemie kształcenia weekendowego i ograniczenie roku akademickiego na studiach niestacjonarnych do 12 zjazdów: 6 w semestrze zimowym i 6 w semestrze letnim, z czego tylko **cztery** zjazdy wymagają fizycznej obecności studentów w Uczelni. Zdaniem ZO PKA taki system uniemożliwia studentom osiągnięcie w pełni

zakładanych efektów kształcenia. Przykładowo, sama realizacja efektów kształcenia związanych z wychowaniem fizycznym, takich jak np. K_F2_W12 (które nie jest prowadzone online lecz w obecności nauczyciela) wymagałaby liczby godzin praktycznie niemożliwych do zrealizowania w trakcie czterech zjazdów lub też poważnie zaburzyła możliwość realizacji innych przedmiotów w trakcie zjazdów. Wątpliwości budzi także możliwość osiągnięcia takich efektów, jak K_F2_KS16 „posiadał umiejętność organizowania współdziałania członków zespołu dla osiągania zbiorowych celów”, co niemożliwe jest do osiągnięcia wyłącznie w trakcie konsultacji z nauczycielem online. Należy rozważyć zwiększenie liczby obligatoryjnych zjazdów studentów.

1.5.5

System ECTS w procesie kształcenia na kierunku filologia został zbudowany zgodnie z obowiązującymi zasadami i przepisami prawa. Średni nakład pracy studenta niezbędny do uzyskania 1 ECTS oszacowano prawidłowo na około 25-30 godzin. Spełnione zostały wymagania określone w § 4 ust.1 rozporządzenia w sprawie warunków prowadzenia studiów. Określono liczbę ECTS dla wszystkich specjalności i modułów kształcenia. Dla poszczególnych specjalności w opisie programu studiów określono łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć: a) wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów; b) z zakresu nauk podstawowych właściwych dla danego kierunku studiów, do których odnoszą się efekty kształcenia, poziomu i profilu kształcenia; c) o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych, warsztatowych i projektowych, d) minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach niezwiązanych z kierunkiem studiów, zajęć ogólnouczelnianych lub zajęć na innym kierunku studiów, e) liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z obszaru nauk humanistycznych i społecznych, f) liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z wychowania fizycznego 1 ECTS; g) wymiar godzin, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym określono prawidłowo, zgodnie z wymogami dotyczącymi kształcenia nauczycieli. Moduły związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym stanowią więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS. Z zastrzeżeniami zgłoszonymi w 1.5.4., zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, przewidziane w programie studiów dla kierunku o profilu praktycznym, są prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie określonych czynności praktycznych przez studentów i przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć.

1.5.6

Przedłożone założenia programowe i wykazy przedmiotów na kierunku filologia przewidziane dla studentów pierwszego i drugiego poziomu kształcenia zapewniają możliwość elastycznego doboru modułów kształcenia w wymiarze przekraczającym 30% punktów ECTS. Zarówno na studiach I, jak i II stopnia studenci zdobywają wiedzę w dwóch specjalnościach: filologia angielska i filologia germańska oraz w trzech specjalizacjach do wyboru: (1) język angielski w biznesie / język niemiecki w biznesie – podstawy edukacji ekonomicznej i przedsiębiorczości, (2) nauczyciel języka angielskiego / nauczyciel języka niemieckiego oraz (3) tłumaczenia (j. angielski) / tłumaczenia (j. niemiecki). Wartości procentowe dla poszczególnych specjalności są zbliżone. Na studiach I stopnia zajęcia o charakterze wybieralnym stanowią 35,2% (stacjonarne) oraz 36,8% (niestacjonarne). Na studiach II stopnia wskaźnik ten wynosi 46% dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Studenci wizytowanego kierunku studiów mają zapewnioną możliwość indywidualnego kształtowania procesu kształcenia przez wybór ścieżki już w pierwszym semestrze studiów na

obu stopniach kształcenia. Modułem wybieralnym jest przede wszystkim moduł specjalizacyjny, związany z bezpośrednim i praktycznym przygotowaniem studenta do zawodu. Wyboru studenci mogą też dokonywać w ramach PNJ. Poza tym, student może wybierać drugi język obcy spośród grupy języków nowożytnych, będących w ofercie w danym cyklu kształcenia (niemiecki/angielski/włoski/hiszpański). Ponadto, na studiach drugiego stopnia studenci wybierają – w zależności od swoich preferencji oraz własnej oceny przydatności kursu – jeden z kilku oferowanych wykładów monograficznych. Ponadto dużą elastyczność i indywidualizację w studiowaniu zapewnia opisana w Regulaminie Studiów indywidualna organizacja toku studiów (ITS) oraz indywidualny plan studiów i program kształcenia (IPS). Każdy student ma również prawo do realizowania dwóch specjalizacji jednocześnie, korzystając z regulaminowej możliwości ITS.

1.5.7

Struktura różnych form prowadzenia zajęć nie budzi zastrzeżeń. Dominują zajęcia o charakterze laboratoryjnym i ćwiczeniowym. Zajęcia teoretyczne są realizowane w grupach nieprzekraczających 25 osób, natomiast ćwiczenia praktyczne, laboratoria i zajęcia warsztatowe w grupach 12-15 osób. Zróżnicowane formy prowadzenia zajęć, z przewagą ćwiczeń i zajęć warsztatowych, są niewątpliwie mocną stroną kształcenia praktycznego w WSL. Kształcenie odbywa się w warunkach, które pozwalają na osiąganie założonych efektów. Umożliwiają one również częściowe symulowanie zajęć, jak na bezpośrednim stanowisku w pracy. Możliwe to jest m.in. dzięki pracownikom dydaktycznym, sali komputerowej oraz laboratorium fonetyczno-tłumaczeniowemu. Na szczególną uwagę zasługują: Laboratorium fonetyczno-tłumaczeniowe oraz Centrum zastosowań technologii informatycznych w edukacji. Oprogramowanie stanowisk dydaktycznych w formie wystarczającej zabezpiecza poprawne funkcjonowanie systemów komputerowych. W pracowniach komputerowych zastosowano następujące oprogramowanie: Spotify oraz Jing-TechSmith, natomiast w pracowni fonetycznej program Audacity. Kursy on-line, które stanowią znaczną część kształcenia, realizowane są dzięki platformie e-learningowej (e-studia.wsl.edu.pl) pod nazwą Moodle. ZO PKA dokonał przeglądu sal dydaktycznych specjalistycznych oraz pozostałych, w których realizowane są ćwiczenia np. z bloku kompetencji społecznych. Niewielkie sale sprzyjają realizacji bloków dydaktycznych w małych grupach, co niewątpliwie pomaga w lepszym kontakcie ze studentami na zasadzie mistrz-uczeń. Taki układ oraz wyposażenie sal można uznać za w pełni wystarczający dla przekazywania wiedzy. Uczelnia stosuje od wielu lat e-learning. Jednak stosowanie e-learningu, który – jak podkreśla się w „Misji” – Uczelnia wprowadziła jako jedna z pierwszych wyższych uczelni w Polsce, w taki sposób, jak ma to miejsce w WSL, budzi poważne zastrzeżenia. O ile stosowanie najnowszej technologii, w tym narzędzi typu MOODLE, w nauczaniu jest ze wszech miar wskazane jako wsparcie procesu dydaktycznego, o tyle zastąpienie bezpośredniego kontaktu wykładowcy ze studentami, ich pracą na platformie internetowej, należy uznać za nieprawidłowość. Zgodnie z §5 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, „Liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość nie może być większa niż 60% ogólnej liczby godzin zajęć dydaktycznych określonych w programach kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów oraz poziomów kształcenia.” (nb powyższe Rozporządzenie wymienione jest na liście aktów prawnych MNiSW, na których opiera się Uczelnia w dokumencie określającym „Zasady Funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością WSL”). Zasada ta nie jest przestrzegana w ocenianej

Jednostce, gdzie liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, w WSL przekracza 60%. Tym samym nauczanie wspierane e-learningiem zostało zastąpione nauczaniem na odległość, które w tej formie można uznać za nowoczesną, odbywającą się w oparciu o współczesną technologię IT formę nauczania korespondencyjnego. Pozostałe warunki określone w tym rozporządzeniu należy uznać za spełnione. Za wypaczenie idei kształcenia studentów stacjonarnych należy też uznać prowadzenie studiów stacjonarnych w systemie zjazdów weekendowych. Za niezadowalający należy uznać również wymiar praktyk przewidzianych dla studentów na specjalizacji tłumaczeniowej i specjalizacji język angielski/niemiecki w biznesie. Jak deklarują władze Uczelni, większość studentów jest aktywna na rynku pracy, mają więc w opinii Uczelni możliwość wykorzystywania wiedzy i wdrażania umiejętności zdobytych na Uczelni, w środowisku pracy, w którym funkcjonują. Można byłoby uznać ten argument, gdyby nie brak możliwości monitoringu tego rodzaju praktyk i weryfikacji osiąganych efektów. Wśród działań pozytywnych należy podkreślić fakt, że studenci wybitnie zdolni i wyróżniający się osiągnięciami w nauce mogą realizować indywidualny plan studiów i program kształcenia, o czym są powiadamiani. Warto przy tym podkreślić, że władze Uczelni stosują metodę szybkiego reagowania i rozwiązywania problemów, z którymi zwracają się do nich studenci, starając się natychmiast odpowiadać na ich pytania i potrzeby. Sami studenci pozytywnie ocenili organizację procesu kształcenia oraz formy prowadzenia zajęć.

1.5.8

Efekty kształcenia oraz program praktyk zawodowych opisane zostały w sylabusach. Na poziomie studiów I stopnia dla modułu specjalizacji *język angielski / język niemiecki w biznesie – podstawy edukacji ekonomicznej i przedsiębiorczości* po 4. i 6. semestrze studiów student zobowiązany jest do odbycia praktyki zawodowej w wymiarze łącznym 12 tygodni (6 ECTS). Dla modułu *nauczyciel języka angielskiego / nauczyciel języka niemieckiego* łączny wymiar praktyki zawodowej to 150 godzin (praktyka pedagogiczno-psychologiczna ogólna - I i II etap edukacyjny – 30 godz. i 1 ECTS oraz praktyka pedagogiczna – język angielski / niemiecki - I i II etap edukacyjny – 120 godzin i 6 ECTS) Moduł specjalizacji *tłumaczenia (j. angielski) / tłumaczenia (j. niemiecki)* zakłada odbycie praktyki zawodowej po 4. i 6. semestrze studiów w wymiarze łącznym 12 tygodni (6 ECTS), która ma na celu przygotowanie do praktycznego wykonywania zawodu tłumacza. Dla studiów II stopnia wymiar praktyk kształtuje się następująco: po 2. semestrze studiów modułu specjalizacji *język angielski / język niemiecki w biznesie – podstawy edukacji ekonomicznej i przedsiębiorczości*. Student zobowiązany do odbycia praktyki zawodowej w wymiarze łącznym 8 tygodni (4 ECTS), Moduł specjalizacji *nauczyciel języka angielskiego / nauczyciel języka niemieckiego* zakłada realizację praktyki pedagogicznej w wymiarze łącznym 150 godzin (praktyka pedagogiczno-psychologiczna ogólna - III i IV etap edukacyjny – 30 godz. i 1 ECTS oraz praktyka pedagogiczna – język angielski / niemiecki - III i IV etap edukacyjny – 120 godzin i 6 ECTS). Moduł specjalizacji *tłumaczenia (j. angielski) / tłumaczenia (j. niemiecki)* realizuje praktyki zawodowe w wymiarze łącznym 8 tygodni (4 ECTS). Wymiar praktyk przewidzianych dla studentów na specjalizacji tłumaczeniowej i język angielski/niemiecki w biznesie jest niewystarczający. Przebieg praktyki zawodowej reguluje regulamin. Rozliczaniem oraz jej weryfikacją zajmuje się Opiekun Praktyk na Uczelni. W zakładzie pracy Zakładowy Kierownik Praktyk sprawuje opiekę nad praktykantem, uwierzytelniając tygodniową kartę zajęć swoim podpisem i pieczęcią. W niektórych przypadkach po dokonanej analizie Dzienników Praktyk przez ZO stwierdzono uwagi opiekuna uzupełniające wykonywanie zajęć tygodniowych. Praktyki, które są częścią kształcenia szczególnie istotnego w zakresie umiejętności oraz kompetencji, oparte są na

wcześniej zawieranych odpowiednich wstępnych porozumieniach z zakładami pracy. W ramach tych porozumień ujęte jest Oświadczenie zakładu, w którym deklaruje się chęć przyjęcia studentów filologii na praktyki zawodowe w wymiarze określonym w regulaminie oraz instrukcji praktyk dla studentów Wyższej Szkoły Lingwistycznej. Drugim dokumentem funkcjonującym jest Porozumienie Uczelni z partnerem zewnętrznym, w którym wśród obszarów wspólnych działań wymienia się wsparcie dotyczące organizacji praktyk dla studentów praktycznych profili kształcenia WSL. Lista podmiotów, z którymi uczelnia nawiązała kontakt i gdzie realizowane są praktyki, obejmuje szkoły podstawowe w Częstochowie oraz poza jej granicami, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne, firmy i przedsiębiorstwa biznesowe. Zastrzeżeń nie budzi przebieg praktyk na specjalności nauczycielskiej. Jak wskazano powyżej, zapewniona jest realizacja wymaganego wymiaru praktyk, a punkty ECTS są przyporządkowane odpowiednio. Efekty kształcenia i treści kształcenia zakładane dla praktyk odpowiadają wymaganiom określonym w standardach. Praktyki odbywają się w wyznaczonych przez uczelnię szkołach ponadpodstawowych. ZO PKA stwierdza ponadto, że wypełnione przez studentów Dzienniki praktyk przedstawione w trakcie wizytacji są zgodnie z przyjętymi zasadami, spełniając równocześnie elementy prawa oświatowego oraz elementy pracy charakterystyczne dla zawodu nauczyciela. Specjalizacja nauczycielska system praktyk oparła na zrealizowanym programie pod nazwą „WSL liderem w efektywnym kształceniu nauczycieli”. Czas przeznaczony na realizację praktyk na specjalności nauczycielskiej jest zgodny obowiązującymi przepisami prawa, a miejsca gdzie studenci je odbywają, dobrane w sposób właściwy. W fazie początkowej organizacji są natomiast praktyki zwane biznesowymi. Poważnym dla uczelni problemem, który wymaga pilnego uregulowania, jest sposób wprowadzenia czasu trwania praktyk zgodny z profilem praktycznym dla studentów studiów niestacjonarnych. Nie przedstawiono Zespołowi Oceniającemu sposobu jego rozwiązania. Również Dzienniki Praktyk nie weryfikują przyjętych efektów kształcenia przez pracodawców. Zdaniem ZO PKA problem ten w trybie pilnym należy rozwiązać, wprowadzając do Dziennika odpowiednie zapisy, aby pracodawcy mogli nie tylko je ocenić, ale również wprowadzić uwagi skierowane do opiekuna praktyk, władz dziekańskich lub komisji ds. jakości kształcenia. Takie rozwiązanie może być przydatne do wprowadzania zmian w procesie kształcenia oraz podnoszenia jego jakości. Odpowiednio analizowane dane w postaci sprawozdań swój bieg winny kończyć w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia. Wątpliwość ZO PKA budzi realizacja części praktyk zawodowych na uczelni, w której równocześnie studenci realizują swoje kształcenie. Jest to rozwiązanie, które w kontekście wzajemnych relacji może niekorzystnie wpływać na przebieg i realizację efektów kształcenia.

1.5.9

Na kierunku filologia większość przedmiotów jest prowadzona w języku angielskim lub niemieckim. W ramach programu Erasmus+ oraz Leonardo da Vinci Uczelnia podpisała umowy i współpracuje z ponad 20 wyższymi uczelniami. Skala wymiany nie jest duża. Cyklicznie do partnerskich uczelni europejskich wyjeżdżają polscy studenci i wykładowcy, co skutkuje możliwością zastosowania nowoczesnych rozwiązań programowych i dydaktycznych, związanych z kształceniem praktycznym. Na przestrzeni ostatnich 4 lat w ramach programu Erasmus+ przyjechało 14 studentów oraz wyjechało 10 studentów. Natomiast wśród pracowników skala wymiany jest większa: wyjechały 24 osoby, a przyjechało 9 osób. Ze względu na specyfikę wizytowanego kierunku kryterium umiędzynarodowienia w zakresie przedmiotów prowadzonych w językach obcych ze swej natury jest spełnione. Proces kształcenia jest umiędzynarodowiony w znacznym stopniu. Większość zajęć odbywa się w języku studiowanej specjalności, co umożliwia studiowanie studentów zagranicznych w ramach programu Erasmus + (m.in. Portugalia, Hiszpania,

Turcja). Dotyczy to również zajęć z bloku specjalizacyjnego, które przygotowują absolwentów do wejścia na międzynarodowy rynek pracy. W uczelni studiuje też stosunkowo liczna grupa studentów z Ukrainy. Wielu polskich studentów mieszka i pracuje w różnych krajach, gdzie na co dzień posługuje się językiem przez nich studiowanym (m.in. Wielka Brytania, Irlandia, Niemcy, Austria, Szwajcaria). Uczelnia zatrudnia również rodzimych użytkowników języka angielskiego z Wielkiej Brytanii oraz Kanady. Studenci mają również możliwość wyboru drugiego języka obcego, jakiego chcą się uczyć na lektoratach. Studenci obecni na spotkaniu z ekspertem ZO PKA wyrazili pozytywną opinię co do jakości nauczania języków obcych na ocenianym kierunku studiów. Wydział nie prowadzi studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi

1.6

1.6.1

Na studia pierwszego stopnia bez konieczności przystępowania do testu kompetencji językowej, do wyczerpania wolnych miejsc, przyjmowani są kandydaci spełniający jedno z poniższych kryteriów: (1) "Nowa Matura": zdany odpowiedni język na poziomie rozszerzonym (wymagany wynik na Świadectwie maturalnym — powyżej 35%), lub zdany odpowiedni język na poziomie podstawowym — (wymagany wynik na Świadectwie maturalnym — powyżej 80%), (2) certyfikat na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, (3) potwierdzenie zdanego egzaminu wstępnego na odpowiedni kierunek filologiczny w innej uczelni wyższej, (4) udział w finale Olimpiady języka angielskiego lub niemieckiego. Pozostali kandydaci przyjmowani są na podstawie wyników testu kompetencji językowej, który obejmuje swoim zakresem materiał szkoły średniej. W przypadku studiów drugiego stopnia kandydaci przyjmowani są na podstawie rozmowy kwalifikacyjnej dotyczącej tematu przyszłej pracy magisterskiej. Z rozmowy kwalifikacyjnej zwolnieni są absolwenci Wyższej Szkoły Lingwistycznej, posiadający tytuł zawodowy licencjata oraz kandydaci posiadający tytuł zawodowy licencjata filologii odpowiedniej specjalności językowej innych uczelni z oceną co najmniej dobrą. Zasady i warunki rekrutacji zatwierdzane są co roku przez Senat Uczelni i publikowane na stronie internetowej WSL. Uczelnia jest otwarta na przyjęcie studentów innych szkół wyższych. Powyższe kryteria naboru zapewniają właściwy dobór kandydatów.

1.6.2

Uczelnia nie wypracowała i nie realizuje jak dotąd procedur związanych z potwierdzaniem efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla kierunku filologia. Uczelnia deklaruje podjęcie prac nad tą kwestią.

1.7

1.7.1

Efekty kształcenia zostały opisane w sylabusach. System sprawdzania i oceniania, obejmujący testy, kolokwia, prezentacje, zadania tłumaczeniowe, przygotowanie materiałów dydaktycznych itp., które mają formę pisemną lub ustną, pozwala na częściowe jedynie monitorowanie efektów kształcenia w odniesieniu do wiedzy i umiejętności zdobytych przez studentów. Nie jest jasne, w jaki sposób – poza modułem przedmiotów kierunkowych nastawionych bezpośrednio na rozwijanie kompetencji miękkich – weryfikowane są kompetencje społeczne. Zapis „sprawdzanie umiejętności praktycznych”, stosowany w sylabusach, jest bardzo mało precyzyjny i nie pozwala na stwierdzenie, w jaki sposób to potwierdzenie się odbywa. Jak stwierdzono powyżej, niejasne i mało precyzyjne sformułowania w odniesieniu do niektórych efektów i trudność w ich weryfikacji, uniemożliwia ich właściwe sprawdzanie i monitorowanie, stąd zalecenie zmniejszenia ilości i

urealnienia efektów przewidzianych dla poszczególnych przedmiotów. System weryfikacji efektów nie jest właściwy w tym sensie, że nie uwzględnia sprawdzenia, czy student danego roku, a w dalszej kolejności absolwent, osiągnął wszystkie zamierzone efekty. Nie opracowano też adekwatnego systemu weryfikacji osiągania umiejętności i kompetencji praktycznych: dotychczasowe prace etapowe i dyplomowe sprawdzają jedynie zdobycie wiedzy i umiejętności w zakresie danego obszaru i poziomu, nie wydają się jednak wystarczające przy profilu praktycznym, który powinien uwzględniać także podejście problemowe, umiejętności krytycznego ustosunkowania się do wybranych kwestii czy zagadnień, proponowanie rozwiązań różnych problemów itp., co zresztą postuluje się na poziomie założeń programowych. Wprowadzenie profilu praktycznego zaledwie pół roku temu wyklucza odpowiednie ocenienie prac etapowych i dyplomowych pod kątem tego, czy pozwalają one na weryfikację efektów odnoszących się do umiejętności praktycznych. Ponieważ profil praktyczny formalnie wprowadzono w czerwcu 2016, okazane prace etapowe i egzaminy z lat ubiegłych nie korespondują z efektami kształcenia zdefiniowanymi dla profilu praktycznego. I tak np. uwagę oceniających zwrócił w tym kontekście fakt, że przeglądane egzaminy z języka biznesu miały postać testów językowych opartych na zadaniach zamkniętych i wymagających wyłącznie odtworzenia zapamiętanego materiału, a ich „biznesowy” komponent ograniczał się do warstwy leksykalnej, co należy uznać za nieprawidłowość. Przedłożone prace na pewno nie spełniały tego warunku, ale pochodziły one z okresu wcześniejszego. Ocena jakości prac dyplomowych w kontekście poprzedniego profilu wypada jednak pozytywnie. Ciekawym rozwiązaniem przyjętym na kierunku jest kształcenie poprzez rozwiązywanie za pomocą projektów problemów wynikających z otoczenia. W pewien sposób aktywizują one grupy studentów i uczą orientacji w zgłębianej tematyce, jak również wprowadzają terazniejsze tematy prac dyplomowych do poziomu aktualnie obowiązujących problemów pracodawców. Można zatem uznać je jako przydatne praktyczne sposoby i próby rozwiązania części zagadnień z rynku pracy. Efektem końcowym są zaprezentowane tematy prac dyplomowych dla języka niemieckiego oraz angielskiego. Istotnym z punktu widzenia pracodawcy i zgłaszanym przez nich podczas konsultacji, problemem są efekty przypisane do kompetencji społecznych, choć jak wspomniano powyżej niektóre z nich są dość trudne do weryfikacji. Szybką reakcję Uczelni na zdiagnozowane braki w kształceniu kompetencji należy ocenić pozytywnie. Wzmacnia się jednocześnie i rośnie grupa praktyków prowadzących zajęcia. Takie rozwiązanie daje z kolei szansę na ciągły i niezmienny przepływ informacji o rynku pracy i jego potrzebach oraz możliwość korygowania i wprowadzania aktualnych zmian w procesie kształcenia. Trudno uznać natomiast za właściwe stwierdzenie o prowadzeniu weryfikacji efektów kształcenia na praktykach zawodowych języka niemieckiego i angielskiego w biznesie. Odpowiednio skonstruowana oraz umieszczona w Dzienniku praktyk tabela winna powyższe braki zniwelować. W kontekście oceny jakości prac dyplomowych należy zauważyć, że Uczelnia nie posiada dostępu do odpowiedniego systemu antyplagiatowego.

1.7.2

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania efektów kształcenia określa Regulamin studiów, a szczegółowe metody i kryteria stopnia ich osiągnięcia przez studentów precyzuje wykładowca w sylabusie przedmiotu. Zasady te zostały szczegółowo opisane w sylabusach. Formy weryfikacji osiąganych efektów kształcenia obejmują metody i techniki kontroli postępów studentów w postaci prac pisemnych, odpowiedzi ustnych, prac kontrolnych oraz prezentacji w trakcie trwania semestru, jak również wyniki pracy indywidualnej i grupowej oraz udział w seminariach. Teoretycznie ujednolicony system oceniania, przyjęty w Uczelni, sprzyja rzetelności, wiarygodności oraz porównywalności wyników weryfikacji osiąganych efektów. Jednak ogólnikowy charakter definiowania niektórych efektów kształcenia bardzo

utrudnia lub wręcz uniemożliwia ocenę stopnia ich realizacji; niektóre z nich są ewidentnie mało realne do osiągnięcia. System weryfikacji efektów kształcenia w odniesieniu do umiejętności praktycznych jest mało przejrzysty. Metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia w kontekście metod i technik kształcenia na odległość (testy on-line, quizy, problemowe zadania pisemne symulujące rzeczywiste sytuacje zawodowe, prace grupowe, fora dyskusyjne, słowniki, lekcje, wiki itp.). są właściwe dla tej formy zajęć. Analiza prac etapowych i prac dyplomowych wykazała, że system jest przejrzysty. Również według studentów system oceny jest obiektywny i transparentny, na co znaczący wpływ ma również dostęp do sprawdzonych prac zaliczeniowych i egzaminów, a także możliwość uzyskania informacji zwrotnej o popełnionych błędach. Jednocześnie podkreślić należy, że studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA nie potrafili ocenić czy stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia. Niewątpliwie negatywnie należy ocenić brak systemu weryfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza system studiów. Jednostka nie posiada też systemu antyplagiatowego.

3. Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest zgodna z misją i strategią Uczelni. Prawdłowo przypisano kierunek do obszaru nauk humanistycznych i jako dyscypliny naukowe wymieniono językoznawstwo, kulturoznawstwo i literaturoznawstwo. Uwzględniono wzorce krajowe oraz opinie interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych, a równocześnie elementy nowatorskie w postaci szerokiego spektrum kompetencji społecznych. Uczelnia niedawno zmieniła profil kształcenia na praktyczny i wszelkie zmiany rozwojowe są temu profilowi podporządkowane. Plany rozwoju są realistyczne, przy czym niezbędne będzie wprowadzenie zaleceń związanych z urealnieniem efektów kształcenia oraz opracowaniem procedur, które pozwalałyby na sprawdzenie, czy program realizowany przez poszczególne moduły i przedmioty gwarantuje osiągnięcie przez absolwentów efektów założonych dla całego programu. Obecny system „bottom-up” (oddolny) nie zapewnia takiej możliwości. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru kształcenia (nauki humanistyczne), poziomu i profilu praktycznego, do którego kierunek ten został przyporządkowany. Należy jednak podkreślić, że nie wszystkie elementy misji Uczelni (wielokulturowość) odzwierciedlone są w efektach. Część efektów jest też trudna do osiągnięcia ze względu na bardzo nieostre ich zdefiniowanie. Efekty kształcenia są zgodne ze standardami określonymi dla kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.). Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów umiejętności praktycznych, w tym umożliwiają uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu i kompetencji niezbędnych na rynku pracy oraz dalszą edukację. Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest w znacznym stopniu zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia aktualnie stosowane w praktyce rozwiązania naukowe, związane z zakresem ocenianego kierunku oraz potrzebami rynku pracy. Należy zwrócić uwagę na niekompletne sylabusy przedmiotów. Stosowane metody przekazywania treści kształcenia są różnorodne. Obciążenie czasowe oraz szacowany nakład pracy studenta rozłożone są równomiernie oraz umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, z wyjątkiem programów studiów bazujących na formie on-line. Spełnione są wszystkie wymogi dotyczące punktacji ECTS określone regulacjami prawnymi. Dobór form zajęć na ocenianym kierunku jest prawidłowy. Nie są spełnione wszystkie wymogi dotyczące organizacji praktyk: programy tłumaczeniowe i biznesowe wymagają większej liczby godzin.

4. Zalecenia

- wprowadzenie systemu antyplagiatowego do sprawdzania prac etapowych i dyplomowych;
- zweryfikowanie i urealnienie zakresu efektów kształcenia sformułowanego dla profilu praktycznego;
- uzupełnienie niekompletnych sylabusów, które nie wyszczególniają warunków i form zaliczenia przedmiotu;
- techniki nauczania i wykorzystywane w procesie glottodydaktycznym materiały powinny odpowiadać praktycznemu profilowi kształcenia, a więc realizować cele praktyczne, a nie tylko ściśle językowe;
- stosowane metody i techniki oceny powinny uwzględniać aspekt praktyczny studiów;
- weryfikacja programu praktyk i czasu ich trwania na specjalnościach tłumaczeniowych i biznesowych.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy, który zapewnia realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku, lub doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu praktycznym, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku. *

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, w tym zajęcia warsztatowe, są prowadzone na ocenianym kierunku przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie. *

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych, zawodowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

1. Ocena – częściowo

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

2.1

Uczelnia zgłosiła do minimum kadrowego wizytowanego kierunku, zarówno na poziomie studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia piętnastu nauczycieli akademickich, w tym: czterech z grupy samodzielnych nauczycieli akademickich, dziewięć osób ze stopniem naukowym doktora oraz dwie osoby z tytułem zawodowym magistra. Szczegółowe informacje odnoszące się do poszczególnych nauczycieli akademickich znajdują się w załączniku nr 4 do niniejszego raportu. Uczelnia zgłosiła do minimum kadrowego na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia nauczycieli akademickich zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie złożonych przez nich oświadczeń, o których mowa w art. 112a Ustawy. Dla wszystkich nauczycieli zadeklarowanych do minimum kadrowego Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy. Analiza obciążenia dydaktycznego pozwala na uznanie, iż wszystkie osoby spełniają warunki określone w § 13 ust. 2

rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Żadna z osób nie przekroczyła limitu minimów kadrowych określonego w art. 112a ust. 1-2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Jednak w przypadku dziewięciu osób, w tym czterech z grupy samodzielnych nauczycieli akademickich, nie przedstawiono potwierdzenia równoważności stopni i tytułów naukowych nadanych za granicą ze stopniami naukowymi lub tytułem naukowym nadawanymi na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, co uniemożliwia współtworzenie minimum kadrowego wizytowanego kierunku studiów. Tak więc ZO PKA zaliczył do minimum kadrowego jedynie sześć osób zapewniających realizację programu studiów w obszarze wiedzy i umiejętności odpowiadającym obszarowi kształcenia w zakresie nauk humanistycznych, wskazanemu dla kierunku filologia jak i w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.. Cztery z tych osób posiadały stopień naukowy doktora a dwie osoby tytuł magistra. Osoby ze stopniem doktora posiadają dorobek naukowy w obszarze i dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo i literaturoznawstwo posiadają doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia zakładanych dla kierunku filologia. Osoby z tytułem zawodowym magistra posiadają doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia zakładanych dla kierunku filologia. W związku z powyższym zarówno na studiach pierwszego jak i drugiego stopnia nie zostały spełnione określone w przywołanym rozporządzeniu MNiSW minima dla studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym ze względów formalnych (braki formalne w dokumentacji osobowej). Należy podkreślić, że sprawy kadrowe powinny podlegać szczególnemu monitoringowi, ponieważ znajdują się w uwagach i zaleceniach podanych po wizytacji PKA w roku 2003 oraz 2009 (Raport samooceny, str. 2). Odnosząc się do obecnego stanu rzeczy, po analizie zatrudnienia, można jednocześnie stwierdzić, że Uczelnia zatrudniła kadrę (z dokumentacją wskazującą na braki formalne) z wystarczającym dorobkiem naukowym jak i doświadczeniem zawodowym zdobytym poza Uczelnią, która spełniałaby wymogi dotyczące minimów. Zapewniony byłby warunek ilościowy pracowników samodzielnych z stopniem co najmniej doktora habilitowanego oraz pozostałych pracowników w obszarze i dziedzinie nauk humanistycznych dla wskazanych dyscyplin naukowych na studiach pierwszego i drugiego stopnia kierunku filologia. Wykładowcy-praktycy stanowią 30% ogółu zatrudnionych.

2.2

Z zastrzeżeniem sytuacji braku minimum kadrowego z powodu braków formalnych w dokumentach osobowych należy zauważyć, że struktura kwalifikacji zawodowych, wykazanego dorobku naukowego nauczycieli akademickich jest zgodna z efektami kształcenia, które określone są dla kierunku jak i z programem studiów. Zatrudniona w WSL kadra, zgodnie z przedstawionymi dokumentami, posiada duże doświadczenie zawodowe, co z pewnością umożliwi osiągnięcie efektów kształcenia przypisanych do poszczególnych modułów i przedmiotów studiów. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, w tym zajęcia warsztatowe, jak np. warsztaty tłumaczeniowe ustne i pisemne również w zakresie tekstów specjalistycznych, w zakresie języka biznesowego i specjalistycznego, są prowadzone na ocenianym kierunku przez osoby, z których większość posiada bogate doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią (np. czynni tłumacze-praktycy pisemni i ustni, trenerzy zorientowani na kształtowanie kompetencji społecznych, nauczyciele języka biznesowego współpracujący z międzynarodowymi centrami kształcenia językowego), odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć. Do wglądu Zespołu Oceniającego dostarczono dokumenty świadczące o dorobku zawodowym praktyków wykładowców. Na podstawie świadectw pracy oraz przebiegu wybranych karier zawodowych

praktyków można stwierdzić że wspomagają oni proces edukacyjny oraz że jest to mocny punkt upracticznienia zajęć. Z analizy dokumentów wynika, że kwalifikacje kadry odpowiadają wszystkim dyscyplinom, do których został przypisany kierunek kształcenia. W każdej z tych dyscyplin zajęcia prowadzi co najmniej jedna osoba posiadająca stopień doktora habilitowanego. Nie można było przeprowadzić obserwacji kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich ze względu na brak (nieuzasadniony w przypadku studiów dziennych) zajęć dydaktycznych w harmonogramie zajęć w dniach objętych wizytacją Uczelni. Zgodnie z opinią studencką w Ankiecie oceniającej jakość kształcenia z listopada 2015 oraz z maja 2016 roku większość ocenianych wykładowców (78,5%) uzyskała noty powyżej 4,5 w skali 1-5, niemal wszyscy pozostali powyżej 4,0; kadrę nauczającą charakteryzuje się jako życzliwą, fachową i kompetentną. Uczelnia prowadzi kształcenie na odległość. W tym celu utworzono przy Uczelni Centrum Zastosowań Technologii Informatycznych, w której dwóch pracowników zajmuje się obsługą kształcenia online za pomocą Platformy dydaktycznej Moodle zarówno od strony studentów jak i wykładowców. Platforma służy pracownikom do kontaktu z studentami, zamieszczania materiałów dydaktycznych, wykonywania przez studentów zadań dydaktycznych, prowadzenia dyskusji na forum itp. Wszyscy dydaktycy korzystający z platformy zostali przeszkoleni przez osoby nadzorujące pracę platformy na kursach w Centrum Zastosowań Technologii Informatycznych. ZO PKA odbył spotkanie z nauczycielami akademickimi, w trakcie którego wyrażali swoje zadowolenie z faktu zatrudnienia w tej Uczelni, wskazywali na potrzebę zorientowania praktycznego wizytowanego kierunku oraz na jego możliwości rozwoju w kontekście potrzeb rynku pracy i istniejącej krajowej i międzynarodowej współpracy gospodarczej.

2.3

W kontekście niespełnienia minimum kadrowego z powodu braku odpowiednich dokumentów należy jednak stwierdzić, że Uczelnia dokłada starań w pozyskiwaniu doświadczonych nauczycieli akademickich. Zatrudnieni nauczyciele akademicy posiadają kwalifikacje naukowe - w większości z bogatym i cenionym dorobkiem naukowym, i wieloletnie doświadczenie dydaktyczne, które pozwalają na realizację koncepcji kształcenia oraz planów rozwojowych wizytowanego kierunku. WSL zatrudnia łącznie 42 nauczycieli akademickich, z czego 15 osób wchodzi do (niespełnionego) minimum kadrowego na podstawie umowy o pracę, dla których Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy. Wśród kadry znajdują się w większości praktycy, posiadający bogate doświadczenie spoza Uczelni. Należy docenić wysiłek Uczelni w zdobywaniu doświadczonej kadry. Polityka kadrowa w zakresie rozwoju naukowego prowadzona jest w ramach poszczególnych jednostek Uczelni, a ich kierownicy sprawują opiekę nad rozwojem pracowników. Podczas spotkania ZO z nauczycielami akademickimi Uczelni pracownicy wyrażali swoje zadowolenie z faktu doceniania ich przez Uczelnię i wspierania w zamierzeniach naukowych, wyjazdach na konferencje naukowe, wyjazdach w ramach programu Erasmus+ jak i w programie „Europejski Fundusz Społeczny”. Motywuje to z pewnością do podnoszenia kwalifikacji naukowych jak i rozwijania kompetencji dydaktycznych, co, ze względu na profil praktyczny Uczelni, stanowi indywidualną ścieżkę rozwoju zawodowego każdego z pracowników. Uczelnia kładzie widoczny akcent na proces internacjonalizacji. Polega on na zatrudnianiu do prowadzenia zajęć nauczycieli akademickich *native speakerzy* pochodzących z kraju określonego obszaru językowego lub nauczycieli zagranicznych legitymujących się wykształceniem językowym z swoich obszarów kształcenia (np. 2013-2015 Niemcy, W. Brytania, Ukraina). Stanowi to doskonałą możliwość wspólnej międzynarodowej pracy dydaktycznej i czerpania od siebie nawzajem doświadczenia dydaktycznego.

3. Uzasadnienie

Wizytowana Uczelnia nie spełnia warunków dotyczących minimum kadrowego dla kierunku studiów filologia z powodów formalnych, polegających na braku w dokumentacji w teczkach osobowych stosownych zaświadczeń potwierdzenia równoważności tytułu naukowego nadanego za granicą ze stopniem lub tytułem naukowym nadawanym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej dla zatrudnionych obcokrajowców, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, poz. 1370, z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia poziomu i profilu kształcenia. Poza tym inne składowe struktury kwalifikacji nauczycieli akademickich tworzących minimum kadrowe są właściwe. Z analizy dokumentów wynika, że kwalifikacje kadry odpowiadają wszystkim dyscyplinom, do których został przypisany kierunek kształcenia. Przy spełnieniu wzmiankowanego braku zarówno dorobek naukowy nauczycieli akademickich wchodzących w skład minimum kadrowego, ich kompetencje dydaktyczne oraz bogate doświadczenie zdobyte poza Uczelnią umożliwiają osiągnięcie w procesie kształcenia założonych efektów kształcenia. Spełniony jest również warunek odpowiedniego procentowego udziału wykładowców-praktyków w realizacji założonych efektów kształcenia. Uczelnia prowadzi kształcenia na odległość za pomocą Platformy Moodle. Pracownicy odbyli w związku z tym niezbędne szkolenia z korzystania z platformy w procesie dydaktycznym. Prowadzona przez jednostkę polityka kadrowa jest na spójna i skuteczna. Prowadzi do zapewnienia na ocenianym kierunku kadry o wysokich kompetencjach naukowych i dydaktycznych. Uczelnia kładzie też w tym względzie widoczny akcent na proces umiędzynarodowienia kadry.

4. Zalecenia

– wdrożenie starań o uzyskanie stosownych zaświadczeń dla zatrudnionych z zagranicy pracowników, nie wchodzących z tego powodu do minimum kadrowego.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, a także w celu pozyskiwania kadry dydaktycznej posiadającej znaczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią. *

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem. *

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi

3.1

Wizytowany przez ZO PKA kierunek współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym na kilku płaszczyznach. Dotyczy to: realizacji praktyk zawodowych i sprawowania w jej trakcie opieki merytorycznej przez pracodawców, konsultowania programów kształcenia, weryfikacji planów studiów pod kątem dostosowania ich do aktualnych wymagań i potrzeb pracodawców i rynku pracy. Podstawą podejmowanej współpracy jest *Oświadczenie*, którym pracodawca deklaruje zainteresowanie oraz chęć przyjmowania studentów WSL na praktyki zawodowe w swoim zakładzie pracy. Drugim dokumentem jest *Porozumienie*. *Porozumienie*

ma na celu zacieśnienie współpracy z partnerem zewnętrznym, który w myśl *Porozumienie*, występuje w roli konsultanta. Trzecim dokumentem tworzącym formę kontaktowania się z otoczeniem zewnętrznym jest *Ankieta pracodawcy*. Dotyczy ona doskonalenia jakości kształcenia i dostosowywania oferty studiów na kierunku filologia do rzeczywistych potrzeb rynku pracy. Efektem trwającej współpracy jest powstała baza jednostek społeczno-gospodarczych w postaci szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych oraz firm, których profil działalności jest zbieżny z profilem praktycznym kształcenia na wizytowanym kierunku. Ponieważ z wymienionych narzędzi najmniej aktywna jest ankieta skierowana do pracodawców, należy zastanowić się nad poprawą jej skuteczności, np. łącząc ją z częścią Dziennika praktyk. Pracodawca jako Opiekun praktyk wraz z oceną efektów kształcenia na praktykach mógłby wypowiedzieć się również na tematy zawarte w ankiecie. Z inicjatywy Uczelni w ramach niesformalizowanych spotkań z ekspertami zewnętrznymi realizowane są badania potrzeb współczesnego rynku pracy. Organizację takich spotkań potwierdzili pracodawcy, z którymi spotkał się ZO PKA w trakcie wizytacji. Organizowane są także udokumentowane spotkania pracodawców, coachów kariery i biznesu ze studentami i absolwentami. Część spotkań została opublikowana w postaci materiału filmowego pod nazwą „Spotkanie z ekspertem”. Jest to cykl, który został zainicjowany przez Biuro Karier prowadzony od 2013 roku. Corocznie odbywają się minimum dwa spotkania (po jednym na semestr) z przedstawicielami rynku pracy: Regionalną Organizację Pracodawców z Częstochowy, Agencją Promocji Eksportu i Automobile Ekspert. Przedstawiciele WSL uczestniczyli także w cyklicznych spotkaniach w ramach projektów zewnętrznych. Były to: „Śniadanie z Przedsiębiorcami” zainicjowane przez Agencję Rozwoju Regionalnego oraz „Śniadania Biznesowe z RMF Maxxx”. Dodatkowo od 2011 do 2015 roku w czasie trwania projektu „WSL Liderem w efektywnym kształceniu nauczycieli” raz na pół roku organizowano spotkania z przedstawicielami 13 szkół z regionu Częstochowy. Raporty zgodne z opracowanym wzorem wraz z wnioskami od pracodawców trafiają do Instytutowych Komisji ds. Jakości Kształcenia, a następnie do Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia, skąd kierowane są do Rektora. Spotkanie z przedstawicielami otoczenia gospodarczego, które odbyło się w trakcie wizytacji, może być również impulsem do rozwijania kolejnej płaszczyzny współpracy z pracodawcami. Wyrazili oni wolę pracy w możliwej do powołania Radzie Doradców. Podobne formy angażowania partnerów zewnętrznych funkcjonują już na innych uczelniach, dając tym samym wiele pól do wspólnego działania. Należy też zwrócić uwagę na fakt, że proces kształcenia wspomagają praktycy z doświadczeniem zdobytym poza uczelnią (w tym zagranicą). Jest to praktyka, która może wspomóc absolwentów w stałym aktualizowaniu wiedzy praktycznej.

3.2

Wizytowany kierunek kształcenia nie prowadzi studiów w porozumieniu z podmiotami zewnętrznymi.

3. Uzasadnienie

Uczelnia prowadzi współpracę z otoczeniem zewnętrznym, reprezentowanym przez różne instytucje publiczne, firmy prywatne oraz szkoły w Częstochowie oraz w jej najbliższym otoczeniu. Współpraca ta jest sformalizowana w postaci umowy o współpracę i polega głównie na umożliwieniu studentom odbycia praktyk oraz aktywnym uczestnictwie w konsultowaniu programów kształcenia, weryfikacji planów studiów pod kątem dopasowania ich do aktualnych wymagań i potrzeb pracodawców i rynku pracy.

4. Zalecenia

– brak zaleceń

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu praktycznym i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, w tym do liczby studentów. Jednostka zapewnia bazę dydaktyczną do prowadzenia zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem do zawodu, umożliwiającą uzyskanie umiejętności zgodnych z aktualnym stanem praktyki związanej z ocenianym kierunkiem studiów oraz dostęp studentów do laboratoriów w celu wykonywania prac wynikających z programu studiów. *

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki. *

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

4.1

Uczelnia zajmuje duży budynek, w którym liczba i wyposażenie sal dydaktycznych jest dostosowana do potrzeb kształcenia praktycznego na ocenianym kierunku. Zarówno laboratorium językowe z tablicą interaktywną, jak i sala przeznaczona do treningu dla tłumaczy kabinowych stanowią istotną bazę dla prowadzenia zajęć językowych i ćwiczeń z tłumaczenia ustnego. Laboratorium tłumaczeniowe wyposażone jest w 8 kabin do tłumaczeń symultanicznych. Konsola sterowania została zaopatrzona we wszystkie niezbędne urządzenia do prowadzenia zajęć tłumaczeń ustnych. Bardzo aktywne i dość wszechstronne wykorzystywanie platformy MOODLE w nauczaniu podnosi atrakcyjność procesu dydaktycznego. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że w przypadku specjalizacji tłumaczeniowej przedstawiony program zakłada, że zarówno słuchacz studiów licencjackich, jak i studiów magisterskich, legitymuje się znajomością programów komputerowych wspomagających pracę tłumacza, podczas gdy w rzeczywistości w WSL nie ma dostępu do takich programów (SDL Trados). Jest to więc zamierzenie programowe niewdrażane w życie. Uczelnia wyposażona jest w wystarczającym stopniu do prowadzenia w dobrych warunkach zaplanowanych zajęć. Niektóre sale wyposażone są w pełny zakres urządzeń multimedialnych, inne w tylko tradycyjne wyposażenie. Poza tym są przenośne rzutniki multimedialne i inne urządzenia elektroniczne, które wykładowcy przynoszą na zajęcia. Sale na parterze budynku są przyjazne dla studentów niepełnosprawnych. Baza dydaktyczna zaspakaja potrzeby dydaktyczne w pełni, w tym również zajęć praktycznych.

4.2

Dostępne zbiory biblioteczne obejmują ponad 14000 woluminów, z czego księgozbiór z

zakresu filologii angielskiej to w sumie blisko 5800 pozycji (w tym, m.in., słowniki 564, językoznawstwo 592, dydaktyka 678, przekładoznawstwo 387, podręczniki 1025, język biznesu 295), zaś z zakresu filologii niemieckiej to niespełna 2800 pozycji (w tym, m.in., słowniki 393, językoznawstwo 342, dydaktyka 104, przekładoznawstwo 238, podręczniki 178, język biznesu 152). Studenci mają dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki. Biblioteka generalnie zapewnia studentom dostęp do zalecanych publikacji i podręczników, ale niestety nie umożliwia dostępu do najnowszych baz danych naukowych, w tym czasopism z zakresu literaturoznawstwa, językoznawstwa i kulturoznawstwa poza ogólnodostępnymi. Konsekwencją tego może być jakość prac dyplomowych, których autorzy mogą mieć utrudniony dostęp do informacji o aktualnym stanie badań w ww. dyscyplinach.

4.3.

Uczelnia umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do rozbudowanej platformy edukacyjnej, która wykorzystuje różnorakie materiały edukacyjne. Jest to niezbędne ze względu na formę studiów niestacjonarnych, w której jak opisano powyżej, tylko dwa zjazdy są obligatoryjne, tj. wymagają fizycznej obecności studentów. Duże zaangażowanie w kształcenie na odległość oznacza bardzo aktywne wykorzystanie platformy MOODLE, zapewniającej wszechstronne możliwości dydaktyczne, w tym indywidualną i grupową pracę studentów nad różnorakimi zadaniami. Powołany na Uczelni zespół zastosowań IT zapewnia odpowiednią obsługę i wykorzystanie narzędzi informatycznych zarówno dla pracowników, jak i studentów. Nauczyciele akademicy z wielkim entuzjazmem podchodzą do wykorzystania MOODLE w nauczaniu, czemu dali wyraz w rozmowie z ZO, deklarują stały kontakt mailowy ze studentami, a nawet – jeśli to konieczne – wykorzystanie Skype'a jako narzędzia dydaktycznego.

2. Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna przeznaczona dla ocenianego kierunku studiów prezentuje bardzo wysoki poziom. Sale wykładowe są wyposażone w sprzęt audiowizualny, który wykorzystywany jest do wyświetlania prezentacji. Uczelnia zapewnia studentom dostęp do Internetu bezprzewodowego. Biblioteka jest wyposażona w sposób umożliwiający pracę nad pracami dyplomowymi. Na słowa uznania zasługuje również sposób wykorzystania platformy edukacyjnej. Studenci mają możliwość bezpłatnego korzystania z infrastruktury Uczelni również poza godzinami zajęć

4. Zalecenia

- uzupełnienie zasobów bibliotecznych o najnowsze bazy danych
- zainstalowanie deklarowanych przez WSL programów tłumaczeniowych

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi zawodowemu i społecznemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiąganiu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności praktycznych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach. *

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową.

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach z otoczeniem społecznym,

gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku. *

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1

Studenci pozytywnie oceniają kontakt z prowadzącymi zajęcia. Wykładowcy są dla nich dostępni na konsultacjach, których wymiar jest adekwatny do ich potrzeb oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej. Studenci dzięki platformie Moodle otrzymują dodatkowe materiały dydaktyczne. Studenci na spotkaniu z ZO pozytywnie ocenili otrzymywane od nauczycieli akademickich wsparcie merytoryczne oraz przydatność udostępnianych przez nich materiałów. Studenci mogą ubiegać się o stypendia przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. 2016 poz. 1842 z późn. zm). Szczegółowe zasady opisuje *Regulamin ustalania i przyznawania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Wyższej Szkoły Lingwistycznej w Częstochowie* wprowadzony Zarządzeniem Rektora Nr R-3/2015 z dnia 1 października 2015 r. Stypendia socjalne, specjalne dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogi przyznawane są na wniosek zainteresowanego studenta przez Wydziałową Komisję Stypendialną, której skład w większości stanowią studenci. Stypendia Rektora dla najlepszych studentów, wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz odwołania od decyzji Komisji Stypendialnej rozpatruje Odwoławcza Komisja Stypendialna, której skład w większości stanowią studenci. Zdaniem studentów uczestniczących w spotkaniu z ZO system stypendialny jest klarowny i nie sprawia im żadnych trudności. Informacja o systemie pomocy materialnej jest dostępna na stronach internetowych a sam system przyznawania pomocy przejrzysty i obiektywny. Studenci na spotkaniu z ZO wskazali, że regulamin jest ustalany w porozumieniu z organami samorządu studenckiego. W przedstawionej podczas spotkania opinii studentów, obowiązujące zasady ubiegania się o stypendium Rektora jako stypendium motywacyjnego są odpowiednie i wystarczająco mobilizują do osiągania wysokich wyników w nauce. Studenci zgodnie z Regulaminem Studiów mają możliwość realizacji programu kształcenia w ramach Indywidualnej Organizacji Studiów. W bieżącym roku akademickim czterech studentów ocenianego kierunku skorzystało z tej formy indywidualizacji procesu kształcenia. Studenci obecni na spotkaniu wyrazili opinię, iż są zadowoleni z oferowanych im przez Jednostkę form opieki, podkreślali, że ze względu na małą liczbę studentów na Uczelni mogą liczyć na indywidualne podejście ze strony pracowników administracyjnych oraz Władz Wydziału i Uczelni.

5.2

Uczelnia bierze udział w programie Erasmus+. Studenci obecni na spotkaniu z ZO wyrazili zainteresowania tematem mobilności studenckiej. Podkreślali, że ze względu na pracę oraz zobowiązania rodzinne nie mają możliwości licznie uczestniczyć w programach wymiany. Na Wydziale został powołany koordynator do spraw wymiany międzynarodowej. W opinii studentów działania podejmowane przez jednostkę w celu popularyzacji wymiany międzynarodowej są wystarczające. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA podkreślali, że na każdym etapie organizowania wyjazdu oraz po powrocie mogą liczyć na

pomoc pracowników dziekanatu oraz koordynatora ds. programu Erasmus +. Studenci pozytywnie odnieśli się również do kwestii uznawania osiągnięć po powrocie z wymiany.

5.3

Studenci wizytowanego kierunku otrzymują ze strony Wydziału i Uczelni wsparcie w kwestiach związanych z rozwojem zawodowym i społecznym. Jediną organizacją odpowiadającą za animację życia studenckiego, zarówno naukowego jak i kulturalnego jest Samorząd Studentów. Na Uczelni nie funkcjonują koła naukowe. Samorząd Studencki dysponuje własnym pomieszczeniem, wyposażonym w sprzęt biurowy. Członkowie Samorządu Studenckiego delegują przedstawicieli do Rady Wydziału, Komisji Stypendialnej oraz Senatu. Na Uczelni funkcjonuje Biuro Karier. Studenci kierunku filologia mogą liczyć na pomoc w poszukiwaniu ofert pracy, staży oraz praktyk, a także pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych. Zdaniem studentów Uczelnia wspiera ich w kontakcie z otoczeniem społecznym i gospodarczym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy. Studenci pozytywnie wypowiadali się o warsztatach kompetencji miękkich prowadzonych przez doradców zawodowych, które są obowiązkową częścią programu studiów. Uważają, że nabyte na nich umiejętności ułatwią im szukanie pracy po ukończeniu studiów.

5.4

Studenci niepełnosprawni mają możliwość ubiegania się o stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. 2016 poz. 1842 z późn. zm). W ramach Uczelni funkcjonuje Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych. Ma on za zadanie wykonywać działania mające na celu stworzenie warunków do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w procesie kształcenia. Dotychczasowe działania Pełnomocnika dotyczyły pomocy w zorganizowaniu zmiany terminów egzaminów, wydłużenia ich czasu, interwencji, aby zajęcia odbywały się w salach na parterze, gdy w zajęciach uczestniczyły osoby poruszające się na wózku inwalidzkim. Budynek uczelni nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, przedstawiciele Władz zapewniają, że w miarę możliwości finansowych poczynią starania w celu niwelowania barier architektonicznych

5.5

Uczestnicy spotkania z ZO PKA zgodnie stwierdzili, że mają swobodny dostęp do aktualnych informacji związanych z organizacją studiów i procedurami ich toku, w tym także o programach kształcenia. Na Uczelni wszelkie informacje dotyczące procesu kształcenia są udostępniane studentom i kandydatom na studia na stronie internetowej w zakładce Wirtualny Dziekanat, tablicach informacyjnych w budynku Uczelni oraz w dziekanacie. Dokumentacja programowa jest udostępniana jedynie w dziekanacie. W razie odwołania przez nauczycieli akademickich zajęć lub konsultacji, zgodnie z opinią studentów obecnych na spotkaniu z ZO, informacje o tym są podawane w sposób zwyczajowy na stronie internetowej, wraz z wyznaczonym terminem odpracowania zajęć, a także przez starostów poszczególnych roczników. Studenci podczas spotkania z przedstawicielem ZO PKA wrazili satysfakcją z systemu opieki naukowo-dydaktycznej oraz materialnej. Administracja jest określana jako przyjazna studentowi. Pracownicy administracji są odbierani jako osoby pracowite i chętne do pomocy. Uczestnicy spotkania z ZO PKA pozytywnie ocenili obsługę administracyjną. Studenci pozytywnie odnieśli się do jakości obsługi w dziekanacie wskazując na życzliwość, oferowaną pomoc i niezbędne informacje, rzetelność oraz indywidualne traktowanie każdego studenta. Zdaniem studentów godziny przyjęć w dziekanacie oraz Bibliotece są dostosowane do ich potrzeb. W zakresie decyzji wydawanych w indywidualnych sprawach studentów, na podstawie przykładowych decyzji przedstawionych podczas wizytacji i na podstawie ocen

studenckich, należy stwierdzić, że są one wydawane terminowo.

3. Uzasadnienie

Jednostka zapewnia studentom możliwość otrzymania stypendiów, pomoc związaną z procesem dydaktycznym, a także wejściem na rynek pracy oraz podnoszeniem własnych kompetencji. Studenci pozytywnie oceniają kontakt z nauczycielami akademickimi, z którymi mogą również spotkać się w ramach indywidualnych konsultacji. Studenci mają zapewnioną możliwość uczestnictwa w wymianach studenckich, w tym międzynarodowych. Na ocenianym kierunku nie działają koła naukowe. Samorząd studencki otrzymuje wsparcie merytoryczne. Studenci niepełnosprawni mają zapewnione wsparcie, dzięki któremu mogą brać udział w procesie kształcenia. Budynek, w których odbywają się zajęcia nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Studenci otrzymują wsparcia w kontaktach z otoczeniem społecznym, gospodarczym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy. Studenci mają zapewnioną skuteczną i kompetentną obsługę w zakresie wszystkich kwestii związanych z procesem dydaktycznym, a także organizacją studiów. Mogą oni liczyć na pomoc pracowników administracji w przypadku pojawienia się niejasności.

4. Zalecenia

– podjęcie działań, które ułatwią korzystanie z budynku Uczelni studentom niepełnosprawnym

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1. projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, *

6.1.2. monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3. weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania, *

6.1.4. zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5. wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia, *

6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej, *

6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8. zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9. sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena - częściowo

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi

6.1

Główne priorytety polityki jakości kształcenia zdefiniowane przez Uczelnię to:

- Realizacja założonych efektów kształcenia, opracowanych w oparciu o wytyczne Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego;
- Reagowanie na oczekiwania potencjalnych pracodawców zarówno z rynku lokalnego, jak i międzynarodowego;
- Uwzględnianie potrzeb i wymagań artykułowanych przez studentów i kandydatów oraz potrzeb współczesnego pracownika „mobilnego”, podążającego za pracą, często poza granice kraju;
- Dbanie o najwyższą jakość kształcenia w systemie e-learningu, mającego w założeniu być „wartością dodaną” do klasycznego kształcenia;
- Zapewnianie wysokich standardów pracy dydaktycznej oraz obsługi administracyjnej na wszystkich szczeblach organizacyjnych Uczelni;
- Budowanie i szerzenie kultury jakości wśród studentów i pracowników Uczelni;
- Ciągłe doskonalenie działań na bazie systematycznego gromadzenia i analizowania informacji od interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych poprzez wdrażanie rozwiązań i sugestii płynących z tych analiz;
- Zapewnienie najwyższej jakości i aktualności programom związanym z nabywaniem kompetencji społecznych;
- Nieustanne podwyższanie jakości kształcenia praktycznego poprzez angażowanie profesjonalistów funkcjonujących na rynku, poszerzanie programu praktyk oraz zwiększanie liczby firm będących aktywnymi interesariuszami zewnętrznymi.

W celu sprawnej i skutecznej realizacji polityki jakości kształcenia, w 2011 r. opracowano i przyjęto Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia (zarządzenie Rektora nr 3/2011 z dnia 30 kwietnia 2011 r. ze zm.). Funkcjonowanie WSZJK nadzoruje Rektor, a za jego koordynację i doskonalenie odpowiada Rada ds. Jakości Kształcenia, Instytutowa Komisja ds. Zapewniania Jakości Kształcenia oraz Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia. Ponadto wszyscy pracownicy zobligowani są do realizacji zadań wynikających z celów i procedur przyjętych w Systemie. Podstawowym celem WSZJK zdefiniowanym przez Uczelnię jest zapewnienie nauczania na najwyższym poziomie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

6.1.1.

Projektowanie efektów kształcenia i ich zmian odbywa się z uwzględnieniem wytycznych określonych w WSZJK. Zgodnie z przyjętymi założeniami, szczegółowe zasady opisu programu kształcenia wraz z ogólnouczelnianym wzorem karty przedmiotu określa Rada ds. Jakości Kształcenia. Instytutowa Komisja ds. Jakości Kształcenia przygotowuje projekt dokumentacji programu kształcenia, który zawiera ogólną charakterystykę studiów, opis zakładanych efektów kształcenia oraz program studiów. Projekt efektów kształcenia (ew. projekt ich zmian) przekazywany jest Radzie ds. Jakości Kształcenia do zaopiniowania. Efekty kształcenia i ich zmiany zatwierdzane są przez Senat Uczelni. Odnosząc się do udziału studentów w pracach programowych, należy stwierdzić, że jest on ograniczony z uwagi na brak przedstawicieli tej grupy społeczności akademickiej w gremiach odpowiedzialnych za realizację zadań w tym zakresie. Jednocześnie jednak Samorząd Studencki każdorazowo przedkłada opinie w przedmiocie programów, w tym planów studiów. Udział interesariuszy

zewnętrznych w procesie projektowania efektów kształcenia i ich zmian realizowany jest w ramach nieformalnych konsultacji z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, współpracującymi z Uczelnią. Dodatkowo część kadry dydaktycznej równolegle jest zatrudniona we współpracujących podmiotach. Uczelnia podjęła działania mające na celu usystematyzowanie procesu zasięgania opinii interesariuszy zewnętrznych nt. programów kształcenia oraz wiedzy, umiejętności i kompetencji oczekiwanych od absolwentów wizytowanego kierunku. W tym celu opracowano ankietę pracodawcy i zwrócono się do lokalnych instytucji z prośbą o analizę i ocenę programów kształcenia, a także wskazanie wiedzy, umiejętności i kompetencji szczególnie pożądanych u absolwentów kierunku filologia z punktu widzenia profilu działalności instytucji. Uczelnia otrzymała kilka wypełnionych kwestionariuszy, należy jednak stwierdzić, że opinie przedłożone przez przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego są w większości lakoniczne, co uniemożliwia sformułowanie jednoznacznych wniosków, które mogłyby zostać wykorzystane do doskonalenia procesu kształcenia. W związku z prowadzeniem na wizytowanym kierunku zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, Uczelnia opracowała i wdrożyła rozwiązania w zakresie monitorowania kursów e-learningowych. Specjalista ds. kształcenia na odległość, będący członkiem Rady ds. Jakości Kształcenia, co semestr analizuje losowo wybrane kursy i formułuje wnioski m.in. w następującym zakresie: czy w kursie użyto zróżnicowanych środków dydaktycznych wspierających proces pozyskiwania i przyswajania wiedzy, umiejętności i kompetencji (np. obrazy, fotografie, wykresy i diagramy, mapy, podcasty, pliki .mp3, filmy, animacje, fragmenty tekstów literackich, artykuły naukowe, popularnonaukowe, publicystyczne); czy w kursie podano czas wykonywania poszczególnych zadań, termin wykonania zadania, ew. tempo i obciążenie studenta; czy wszystkie elementy kursu działają poprawnie; czy kurs zawiera szczegółowy sylabus obejmujący tematykę zajęć, liczbę godzin kontaktowych i godzin on-line, wymogi dot. zaliczenia materiałów on-line oraz całego przedmiotu wraz z efektami kształcenia. W toku wizytacji przedstawiono dokumentację, która świadczy o objęciu taką formą monitorowania znaczącej liczby kursów. Udostępnione ZO PKA uzupełnione karty ewaluacji kursu e-learningowego wskazują również, że w wyniku realizowanych działań formułowane są zalecenia dla nauczycieli akademickich, dotyczące np. konieczności uzupełnienia i opublikowania sylabusu zgodnego z ogólnouczelnianym wzorem. Wykonanie zaleceń podlega sprawdzeniu przez recenzenta kursu. Po uzyskaniu informacji od różnych grup interesariuszy w latach 2012-2015 zdecydowano o wprowadzeniu zmian w programach, w tym w zakładanych efektach kształcenia. W związku z powyższym w roku akademickim 2016/2017, zarówno w odniesieniu do studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia, rozpoczęto kształcenie realizowane na podstawie zmodyfikowanych programów kształcenia. Pierwsza ocena nowych programów planowana jest po zakończeniu roku akademickiego 2016/2017. Studenci uczestniczą w pośredni sposób w procesie zapewniania jakości i budowania kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku. Jak wynika z przeprowadzonych rozmów, studenci mają możliwość uczestniczenia w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości kształcenia poprzez swoich przedstawicieli w Senacie Uczelni oraz w Radzie Wydziału. Jednostka przestrzega regulacji dotyczących udziału studentów w organach kolegialnych, co stwierdzono na podstawie przedstawionych podczas wizytacji list obecności z posiedzeń Rady Wydziału. Liczba studentów uczestniczących w posiedzeniach stanowi wymagane 20% składu tego organu, co jest zgodne z art. 67 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz.U. 2016 poz. 1842 z późn. zm.). Listy obecności z posiedzeń wyżej wymienionych organów potwierdzają uczestnictwo studentów. Członkowie Samorządu Studentów mają możliwość zgłaszania swoich uwag w czasie posiedzeń powyższych gremiów, a także w momencie przedstawiania opinii Samorządu Studentów na temat planu i programu kierunku. W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym członkowie

Samorządu nie potrafili przedstawić konkretnych działań, jakie zostały podjęte, czy też uwag jakie były przez nich zgłaszane podczas posiedzeń, w których biorą udział. Studenci nie biorą udziału w posiedzeniach Komisji ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Zarówno studenci, jak i Władze Wydziału zapewniają, że ze względu na kameralność Uczelni problemy studentów są rozwiązywane na bieżąco i dyskutowane na doraźnie zwoływanych spotkaniach, w których bierze udział Przewodniczący Samorządu Studenckiego. Spotkania te mają charakter nieformalny. Zaleca się zapewnienie formalnego udziału studentów w gremiach zajmujących się jakością kształcenia przez włączenie przedstawiciela samorządu studentów w skład Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Przedstawiciele samorządu podkreślali, że są zadowoleni z procesu kształcenia i nie było dotychczas sytuacji, w której zgłaszałyby swoje zastrzeżenia. Narzędziem pozyskiwania informacji od studentów jest badanie ankietowe w formie elektronicznej po każdym semestrze.

6.1.2

W ramach WSZJK przyjęto założenia, zgodnie z którymi przegląd stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów dokonywany jest przez nauczycieli akademickich, a wnioski przekazywane są bezpośrednio do przedstawicieli Instytutowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Monitoring przeprowadzany jest również w ramach hospitacji zajęć dydaktycznych, podczas których ocenia się m.in. zgodność tematyki zajęć z sylabusami i założonymi w nim efektami kształcenia. Stopień osiągnięcia efektów kształcenia w trakcie praktyk zawodowych monitoruje Opiekun Praktyk. Efekty związane z dyplomowaniem monitorowane są zgodnie z procedurami dyplomowania. Należy dodać, że system zapewniania jakości, polegający na sprawdzaniu, że zadania na platformie MOODLE, testy, kolokwia, egzaminy itp. oraz prace dyplomowe weryfikują odpowiednie efekty kształcenia w odniesieniu do danej partii materiału lub konkretnego przedmiotu, nie zapewnia właściwego monitoringu ani na płaszczyźnie poziomej, tj. sprawdzenia, że w obrębie danego modułu studenci osiągnęli wszystkie założone efekty, ani przekrojowo, czyli monitorowania, że całość efektów założonych dla danego poziomu studiów jest objęta działaniami dydaktycznymi i weryfikacją przez prace etapowe i proces dyplomowania, a więc w odniesieniu do całego etapu kształcenia. Nie ma więc globalnej weryfikacji zamierzonych efektów kształcenia np. przez stworzenie adekwatnej macierzy. Należy podkreślić, że pomimo ww. założeń, w toku wizytacji ZO nie przedstawiono żadnych informacji, które świadczyłyby o wdrożeniu w ramach WSZJK działań dotyczących monitorowania stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia *ex post*, które z jednej strony przewidywałyby dostarczanie kierownictwu Jednostki informacji w tym zakresie, z drugiej zaś strony byłyby wykorzystywane do ciągłego doskonalenia stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. ZO nie przedstawiono również żadnych opracowań, analiz podsumowujących stopień osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia, które byłyby efektem przyjętych w ramach WSZJK założeń.

6.1.3

Weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć opiera się na rozwiązaniach określonych w regulacjach wewnętrznych (Regulaminie studiów, Regulaminie praktyk, Zasadach dyplomowania). Analiza *ex ante* doboru form i metod weryfikacji efektów kształcenia przeprowadzana jest w formie przeglądu przygotowanych sylabusów. W wyniku przeglądu przeprowadzonego przez Instytutową Komisję ds. Jakości Kształcenia oraz Komisję ds. Oceny Jakości Kształcenia w roku akademickim 2013/2014 oraz 2014/2015 stwierdzono niewłaściwy dobór metod weryfikacji efektów kształcenia, w szczególności niewystarczające zorientowanie na sprawdzanie efektów kształcenia w obszarze umiejętności założonych do osiągnięcia

w toku realizacji zajęć. W związku z powyższym przekazano wszystkim nauczycielom zalecenia dotyczące właściwego doboru metod weryfikacji efektów kształcenia. W wyniku przeglądu przeprowadzonego w roku akademickim 2015/2016 nie stwierdzono uchybień w tym zakresie. Elementem systemu weryfikacji efektów kształcenia jest proces ankietyzacji, mający na celu uzyskanie opinii studentów odnoszących się do tego, czy prowadzący zajęcia precyzyjnie określił wymagania oraz czy dokonał sprawiedliwej oceny. W wyniku analizy ankietyzacji przeprowadzonej wśród studentów w roku akademickim 2015/2016, a także wniosków z weryfikacji kursów e-learningowych, stwierdzono niedociągnięcia w monitorowaniu i weryfikacji efektów kształcenia przez niektórych nauczycieli akademickich, np. brak komentarzy dot. popełnionych przez studentów błędów, brak uzasadnienia wystawianych ocen. W związku z powyższym przypomniano wszystkim nauczycielom o konieczności zamieszczania informacji zwrotnej przy ocenianiu zadań, testów, projektów etc. Istotną słabością WSZJK w odniesieniu do monitorowania metod weryfikacji efektów kształcenia przyjętych dla poszczególnych modułów jest brak usystematyzowanych działań mających na celu ich analizę *ex post*, np. przez analizę prac etapowych, pytań egzaminacyjnych, zagadnień problemowych, zadanych projektów etc. w kontekście trafności ich doboru w odniesieniu do zakładanych efektów kształcenia. Odnosząc się do procesu dyplomowania, należy stwierdzić, że Jednostka corocznie przeprowadza analizę jakości losowo wybranych prac dyplomowych, w tym ich adekwatności w stosunku do zakładanych efektów kształcenia. W wyniku podejmowanych działań stwierdzono, że tematyka niektórych prac dyplomowych w nieznacznym zakresie umożliwiła krytyczne i problemowe podejście. W związku z powyższym zdecydowano, że od roku akademickiego 2016/2017 każdy temat pracy dyplomowej będzie wymagał zatwierdzenia przez dwóch nauczycieli akademickich, w tym opiekuna pracy. Na Wydziale nie jest stosowany system antyplagiatowy. Zapobieganie plagiatom i ich wykrywanie należy do obowiązków opiekunów prac dyplomowych. Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia nie uwzględnia monitorowania funkcjonowania systemu weryfikacji efektów kształcenia w odniesieniu do praktyk zawodowych.

6.1.4

Na podstawie informacji uzyskanych w toku wizytacji ustalono, że Senat Uczelni nie podjął uchwały w sprawie potwierdzania efektów uczenia zdobytych poza systemem studiów. Należy podkreślić, że w związku z art. 44 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2014 r. poz. 1198), Senat Uczelni powinien podjąć uchwałę w sprawie potwierdzania efektów uczenia zdobytych poza systemem studiów się do dnia 30 czerwca 2015 r.

6.1.5

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia uwzględnia monitorowanie losów zawodowych absolwentów. W tym celu wśród wszystkich absolwentów, corocznie przeprowadzane są elektroniczne badania ankietowe. Pierwsza ankieta kierowana jest do absolwentów po egzaminie dyplomowym, druga jest ankietą on-line do pobrania bezpośrednio ze strony internetowej. Ankieta absolwenta on-line ma na celu śledzenie losów zawodowych oraz tego, w jakim stopniu przydatna jest im wiedza i umiejętności zdobyte w czasie studiów. Założeniem głównym jest uzyskanie opinii w sprawie dokonywanych zmian w procesie kształcenia, dostosowując je do oczekiwań i wymogów ciągle zmieniającego się rynku pracy. Przyjęty schemat obiegu informacji uzyskanych od absolwentów jest częścią schematu organizacyjnego Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia w WSL. Działania związane z funkcjonowaniem systemów ankietyzujących koordynuje Biuro Karier WSL. Kwestionariusze umożliwiają uzyskanie opinii absolwentów na temat

przydatności wiedzy i umiejętności zdobytych w procesie kształcenia z punktu widzenia potrzeb i wymagań stawianych przez współczesny rynek pracy, a także uzyskanie informacji na temat aktualnej sytuacji zawodowej absolwentów na rynku pracy. Uzyskane wyniki prezentowane są w ujęciu ogólnym, tj. bez wyodrębnienia roku ukończenia studiów. Należy podkreślić, że takie podejście uniemożliwia powiązanie uzyskanych wyników z programem kształcenia, który został zrealizowany przez osobę dokonującą oceny, co z kolei utrudnia sformułowanie wniosków odnoszących się do dalszego doskonalenia programu i oceny wprowadzanych w poszczególnych latach zmian. Rozmowy z osobami zaangażowanymi w proces badania oraz wykorzystania wyników pozwalają stwierdzić, że prowadzony monitoring losów zawodowych absolwentów nie wpływa na ocenę przydatności na rynku pracy osiągniętych przez absolwentów efektów kształcenia. Badania te, prowadzone do tej pory, miały charakter informacyjny i ich głównym celem było pozyskanie informacji o zatrudnieniu absolwentów. Jednocześnie warto podkreślić, że przedstawiciele Uczelni są świadomi słabych stron prowadzonych działań i planują modyfikację dotychczasowego sposobu monitorowania losów zawodowych absolwentów. Wśród wniosków zawartych w sprawozdaniu Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia znalazł się zapis dotyczący niskiej reprezentatywności uzyskanych danych i nikłym ich wpływie na poprawę jakości kształcenia. Analiza danych wykazała jednocześnie braki w umiejętnościach specjalistycznych przydatnych na rynku pracy. Należy zatem zastanowić się nad poprawą zwrotności danych płynących ze środowiska absolwentów oraz wprowadzeniem do ankiety zagadnień, na bazie których będzie można podejmować działania na rzecz poprawy i modyfikacji jakości kształcenia. Uczelnia planuje wprowadzić nowy wzór ankiet i stworzyć przejrzystą procedurę monitorowania losów zawodów absolwentów. Obecnie trwają konsultacje w tej kwestii.

6.1.6

W odniesieniu do wizytowanego kierunku realizowanych jest kilka procedur służących ocenie kadry prowadzącej proces kształcenia. Należą do nich: procedura ankietowego badania opinii studentów nt. nauczycieli akademickich, hospitacje, a także procedura okresowej oceny nauczycieli akademickich. Zgodnie z procedurą oceny okresowej nauczycieli akademickich jest ona przeprowadzana raz na dwa lata. Ocena nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy profesora, zatrudnionego na podstawie mianowania, dokonywana jest nie rzadziej niż raz na cztery lata. Celem okresowej oceny jest ustalenie stopnia wypełniania obowiązków przez nauczycieli akademickich. W ocenie uwzględnia się kryteria związane z działalnością naukową, organizacyjną, dydaktyczno-wychowawczą oraz doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią. Proces ankietowego badania opinii studentów nt. nauczycieli akademickich realizowany jest w formie elektronicznej po każdej sesji egzaminacyjnej. Pozytywnie należy ocenić uwzględnienie w kwestionariuszu aspektów wynikających ze specyfiki prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość, np. przydatność treści przygotowanych przez nauczycieli akademickich i opublikowanych w Wirtualnym Kampusie WSL, pomoc otrzymywana od nauczyciela akademickiego za pośrednictwem Wirtualnego Kampusu WSL. Hospitacje zajęć prowadzone są w każdym semestrze. Dokumentacja udostępniona ZO wskazuje na objęcie nimi znaczącej liczby nauczycieli akademickich. Osoba przeprowadzająca hospitację przygotowuje protokół z hospitacji, zapoznaje z nim hospitowanego nauczyciela i przekazuje dokument Radzie ds. Jakości Kształcenia. Warto podkreślić, że poza ww. trybem hospitacji zajęć w Uczelni rozwinęła się również praktyka koleżeńskich hospitacji, mających na celu wzajemną wymianę doświadczeń dydaktycznych. Jednostka przeprowadza regularną analizę wyników otrzymywanych w procesie oceny jakości kadry prowadzącej proces kształcenia i w przypadku konieczności podejmuje stosowne działania naprawcze, np. rozmowy ze słabiej ocenionymi pracownikami, hospitacje zajęć. Odnosząc się do polityki kadrowej, należy

podkreślić, że podstawowym celem WSZJK zdefiniowanym przez Uczelnię jest zapewnienie nauczania na najwyższym poziomie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Rada ds. Jakości Kształcenia odpowiada m.in. za określenie zasad wliczania nauczyciela akademickiego do minimum kadrowego oraz opiniuje kompetencje osób wliczanych do minimum kadrowego. Uwzględniając zakres formalnych uchybień stwierdzonych w zakresie obsady minimum kadrowego wizytowanego kierunku (analizy dokonano w kryterium 2 niniejszego raportu oraz szczegółowo w załączniku nr 4), należy jednoznacznie podkreślić, że Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia nie jest w tym zakresie w pełni skuteczny. Ocena jakości kadry wspierającej proces kształcenia realizowana jest na bieżąco przez Władze Uczelni. Pozyskiwaniu opinii studentów nt. pracowników dziekanatu służy procedura badania ankietowego. Na podstawie analizy wyników badań ankietowych, przeprowadzonych przez Uczelnię w latach 2014-2016, można stwierdzić, że pomimo nieuwzględnienia w kwestionariuszu pytań bezpośrednio odnoszących się do kadry wspierającej proces kształcenia, niektórzy studenci wyrażają opinie w tym zakresie w polach swobodnej wypowiedzi nt. słabszych i mocniejszych stron procesu kształcenia. Analiza treści komentarzy zamieszczonych przez studentów w ankietach pozwala stwierdzić, że opinie tej grupy społeczności akademickiej nt. pracy dziekanatu są zróżnicowane. Jednocześnie ZO zwraca uwagę, że trudno jest na tej podstawie ustalić średnią ocenę studentów odnoszącą się do poszczególnych aspektów obsługi administracyjnej, co z kolei ogranicza możliwość sformułowania jednoznacznych wniosków. Biorąc powyższe pod uwagę, zdaniem ZO, należy opracować i wdrożyć rozwiązania, które umożliwią pozyskiwanie opinii nt. poszczególnych aspektów obsługi administracyjnej od możliwie szerokiego grona studentów, np. przez umieszczenie pytania na ten temat w kwestionariuszu ankietowym. Badanie w obecnym kształcie dostarcza jedynie skrajne opinie nt. obsługi, formułowane przez część studentów wskazujących, że jest to dla nich jedna z mocnych lub słabszych stron procesu kształcenia.

6.1.7

Na ocenianym kierunku po każdej sesji egzaminacyjnej odbywa się badanie opinii dotyczącej jakości zajęć dydaktycznych w formie anonimowej ankiety ewaluacyjnej nauczycieli akademickich. Ankiety wypełniane przez studentów stanowią jeden z najważniejszych elementów oceny jakości kształcenia oraz są uwzględniane w ocenach okresowych nauczycieli akademickich. Podczas wizytacji ZO ustalił, że przy uwzględnieniu analizy uzyskanych opinii studentów w Jednostce podejmowane są działania naprawcze, m.in. w postaci rozmów z osobami, które uzyskały słabsze wyniki czy hospitacji. W toku wizytacji ZO PKA ustalił, że studenci częściowo mają świadomość roli procesu ankietyzacji, w większości nie znają jednak wyników badań, sposobów wykorzystywania ich opinii i nie są świadomi działań podejmowanych na tej podstawie.

6.1.8

W toku wizytacji stwierdzono, że Władze Jednostki prowadzą cykliczne konsultacje z nauczycielami akademickimi nt. zasobów materialnych wykorzystywanych w procesie kształcenia na wizytowanym kierunku. Jakość zasobów materialnych, w tym infrastruktury informatycznej, wykorzystywanych w odniesieniu do zajęć dydaktycznych monitoruje również Rada ds. Jakości Kształcenia. Pozyskiwaniu opinii studentów nt. zasobów materialnych służy procedura badania ankietowego. Na podstawie analizy wyników badań ankietowych, przeprowadzonych przez Uczelnię w latach 2014-2016, można stwierdzić, że pomimo nieuwzględnienia w kwestionariuszu pytań bezpośrednio odnoszących się do infrastruktury czy też zasobów bibliotecznych, niektórzy studenci wyrażają opinie w tym zakresie w polach swobodnej wypowiedzi nt. słabszych i mocniejszych stron procesu kształcenia. W wyniku podejmowanych działań stwierdzono, w ujęciu całościowym, dobry

stan infrastruktury niezbędnej dla osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Niemniej w związku z planami dalszego rozwoju za priorytet uznano konieczność modernizacji sprzętu i wyposażenia dydaktycznego oraz urządzeń w laboratorium językowym i komputerowym. Odnosząc się do środków wsparcia dla studentów, Jednostka monitoruje zgodność procesu przyznawania świadczeń pomocy materialnej z zasadami określonymi w Regulaminie ustalania i przyznawania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Wyższej Szkoły Lingwistycznej w Częstochowie. Pozyskiwaniu opinii studentów nt. oferowanych im środków wsparcia służy procedura badania ankietowego. Na podstawie analizy wyników badań ankietowych, przeprowadzonych przez Uczelnię w latach 2014-2016, można stwierdzić, że pomimo nieuwzględnienia w kwestionariuszu pytań bezpośrednio odnoszących się do środków wsparcia, niektórzy studenci wyrażają opinie w tym zakresie w polach swobodnej wypowiedzi nt. słabszych i mocniejszych stron procesu kształcenia. W wyniku badania stwierdzono m.in. uwagi studentów o braku możliwości rozwoju w ramach działalności kół naukowych. Uczelnia w semestrze letnim roku akademickiego 2016/2017 planuje wznowienie działalności badawczej i naukowej studentów przez utworzenie kół naukowych pod opieką pracowników naukowo-dydaktycznych WSL. W tym celu przeprowadzono już konsultacje z nauczycielami, z których część wyraziła chęć zaangażowania się w tego typu działalność. Sami studenci pozytywnie oceniają infrastrukturę dydaktyczną. Podkreślają, że zajęcia odbywają się w budynkach spełniających ich oczekiwania.

6.1.9

W celu zapewnienia poprawności gromadzenia oraz analizowania informacji pochodzących z prowadzonych badań ankietowych, monitorujących jakość kształcenia w Uczelni, oraz opinii interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, powołano w WSL Centrum Zastosowań Technologii Informatycznych. Zadania Centrum to głównie opieka nad platformą MOODLE, nad kursami e-learningowymi, ich oceną i archiwizacją, a także opracowywanie wyników ogólnouczelnianych badań ankietowych, raportów z badań, doskonalenie metodologii badań oraz narzędzi. Sporządzane przez Centrum raporty są przekazywane Prezydentowi i Rektorowi WSL, a następnie do Instytutowych Komisji ds. Jakości Kształcenia i podlegają dalszym analizom. Gromadzona dokumentacja związana z monitorowaniem i oceną jakości kształcenia wykorzystywana jest m.in. do opracowywania sprawozdań z oceny jakości kształcenia oraz oceny Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia funkcjonującego w WSL. Na dokumentację związaną z monitorowaniem i oceną jakości kształcenia składają się wszystkie potwierdzenia odbytych zebrań, spotkań, wraz z ustaleniami, organizowanych przez komisje wyszczególnione w dokumentach opisujących strukturę organizacyjną Systemu. Dokumentację tę tworzą również m.in. wyniki i raporty z badań ankietowych lub innych form pozyskiwania informacji na temat jakości kształcenia, protokoły z przeprowadzanych przeglądów lub ocen jakości, stosowne analizy oraz harmonogramy działań. Z punktu widzenia kompletności gromadzenia i analizowania dokumentacji dotyczącej działań podejmowanych w odniesieniu do obszarów uwzględnionych przez Uczelnię w ramach Systemu, ZO zwraca uwagę, że nie przedstawiono żadnych opracowań, analiz podsumowujących stopień osiągania przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Ponadto zdaniem ZO należy poddać refleksji dotychczasowy sposób analizowania wyników badań ankietowych prowadzonych wśród studentów. Praktyka funkcjonowania ankietyzacji wykazała, że studenci bardzo chętnie korzystają z możliwości zamieszczania dodatkowych komentarzy w pytaniach otwartych. Swobodne wypowiedzi formułowane przez studentów odnoszą się do bardzo różnych aspektów procesu kształcenia. W udostępnionych ZO raportach z ankietyzacji komentarze studentów zajmują ok. 20 stron opracowania. Następnie raporty w takiej formie analizowane są przez Instytutową Komisję ds. Jakości Kształcenia w celu stworzenia syntetycznego opracowania zawierającego główne wnioski. Analiza raportu z

badan przeprowadzonych w 2015 roku oraz opracowanie tego raportu przygotowanego przez Instytutową Komisję ds. Jakości Kształcenia wzbudza wątpliwości ZO. Wśród wniosków Komisji, odnoszących się do wskazanych przez studentów słabszych stron procesu kształcenia, uwzględniono jedynie informację o zbyt późnym zamieszczaniu kluczy do kursów e-learningowych i konieczności podjęcia stosownych działań naprawczych. ZO zwraca uwagę, że komentarzy studentów odnoszących się do słabszych stron procesu kształcenia było dużo więcej i odnosiły się do bardzo różnych obszarów. Często również się powtarzały, np. utrudniony kontakt z nauczycielami akademickimi, trudności z obsługą w dziekanacie. Zdaniem ZO PKA należy podjąć działania zmierzające do pełnej i kompletnej analizy wszystkich pozyskanych opinii. Odpowiednim rozwiązaniem w tym zakresie mogłoby być wstępne tematyczne grupowanie komentarzy, co umożliwiłoby również analizę częstotliwości występowania poszczególnych, zbliżonych opinii.

6.1.10

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia przewiduje udzielanie informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach. Uczelnia zamieszcza na stronie internetowej informacje na temat oferty kształcenia, informacje związane z procesem rekrutacji w tzw. strefie kandydata i z organizacją studiów w strefie studenta. W Uczelni wdrożony został Wirtualny Dziekanat, w którym zamieszczane są informacje nt. organizacji roku akademickiego, terminy zjazdów, plany studiów, harmonogramy zajęć, etc. Na stronie internetowej WSL znajdują się informacje o projektach międzynarodowych, aktualności akademickie, a także informacje związane z działalnością Akademickiego Biura Karier. Pozyskiwaniu opinii studentów nt. dostępu do informacji o procesie kształcenia i jego wynikach służy procedura badania ankietowego. Na podstawie analizy wyników badań ankietowych, przeprowadzonych przez Uczelnię w latach 2014-2016, można stwierdzić, że pomimo nieuwzględnienia w kwestionariuszu pytań bezpośrednio odnoszących się do tego obszaru, niektórzy studenci wyrażają opinie na ten temat w polach swobodnej wypowiedzi nt. słabszych i mocniejszych stron procesu kształcenia. W wyniku prowadzonych działań stwierdzono, że na niektórych przedmiotach studenci nie mają możliwości ciągłego wglądu do sylabusów przedmiotów w celu orientowania się w szczegółach dot. osiągania efektów kształcenia, metod ich weryfikacji czy też kryteriów oceniania. W efekcie wprowadzono obowiązek zamieszczania sylabusu w każdym kursie e-learningowym. Dostęp do opisu efektów kształcenia oraz systemu ich oceny i weryfikacji dla kierunku *filologia* zapewniony jest poprzez udostępnianie kart przedmiotów, planów studiów na stronie internetowej uczelni. Na stronie internetowej Wydziału brak jest informacji, procedur, sprawozdań, raportów i analiz związanych z jakością kształcenia. Uczelnia nie posiada mechanizmu mającego na celu badanie satysfakcji studenta odnośnie dostępności i aktualności informacji, jednak studenci podczas spotkania z ZO PKA ocenili tę kwestię pozytywnie.

6.2.

Zgodnie z Uchwałą Senatu WSL z dn. 10.09.2012, której postanowienia zaktualizowano w Uchwale Senatu WSL z dn. 26.05.2015, na Uczelni działa Rada ds. Jakości Kształcenia, Instytutowe Komisje ds. Oceny Jakości Kształcenia i Komisja ds. Jakości Kształcenia, odpowiedzialne za „przygotowanie, wdrażanie programów kształcenia oraz za kontrolę nad jakością kształcenia”. Wymienione w dokumencie zadania tych ciał kolegialnych obejmują wszystkie istotne aspekty zapewniania jakości kształcenia, od ogólnej charakterystyki studiów na danym kierunku, poprzez szczegółowy opis programów studiów, opis zakładanych efektów kształcenia, ich stały przegląd, aktualizację i weryfikację, po ocenę pracowników naukowo-dydaktycznych i opiniowanie stanu zasobów materialnych. Projektowana polityka jakości kształcenia jest zasadniczo prawidłowa, natomiast ZO stwierdził, że na etapie jej

wdrażania istnieje szereg usterek i niedociągnięć. Wspomniane powyżej problemy z kontrolą jakości, odnoszące się m.in. do kwestii formalnych związanych z minimum kadrowym, brakiem przyporządkowania efektów kształcenia na kierunku filologia odpowiednim dyscyplinom, zaburzenia proporcji pomiędzy liczbą godzin zajęć dydaktycznych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w stosunku do ogólnej liczby godzin zajęć dydaktycznych czy brak macierzy efektów kształcenia, świadczą o tym, że działanie zespołów, którym powierzono monitoring i ocenę jakości kształcenia jest nieskuteczne. Najwyraźniej nie wszystkie z zaplanowanych zadań są należycie realizowane, co oznacza, że słuszne założenia systemowe nie są wdrażane. Nie można jednak pominąć faktu, że w sytuacji, gdy uda się ujawnić jakiś problem, podejmowane są stosowne działania naprawcze – miało to miejsce np. w odniesieniu do modyfikacji formularza protokołu z hospitacji czy kwestionariusza ankiet studenckich. Dokonując oceny procedur autoewaluacyjnych i samodoskonalących w Jednostce, na podstawie dostępnej dokumentacji oraz informacji przekazanych przez poszczególne grupy interesariuszy, ZO PKA stwierdza, że Jednostka nie dokonuje systematycznej i kompleksowej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także w niewielkim stopniu wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu. W czasie wizyty ZO Jednostka wyraziła gotowość rozpoczęcia prac zmierzających do systematycznej oceny skuteczności systemu i poszczególnych narzędzi w nim stosowanych, które w chwili obecnej ograniczają się jedynie do ankietyzacji.

3. Uzasadnienie

W odniesieniu do wizytowanego kierunku identyfikuje się działania zorientowane na monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia, choć Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia wymaga dalszej refleksji, doskonalenia i wdrożenia niektórych działań. Z punktu widzenia ZO System nie jest jeszcze kompleksowy w odniesieniu do uwzględnionych w nim elementów, np. ze względu na brak działań dot. monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Ponadto zwraca uwagę fakt, że dotychczas nie opracowano rozwiązań dotyczących monitorowania funkcjonowania systemu weryfikacji efektów kształcenia praktyk zawodowych, które stanowią bardzo istotny element procesu kształcenia na kierunku studiów prowadzonym w ramach praktycznego profilu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Widoczna jest również ograniczona analiza niektórych elementów Systemu, w tym przede wszystkim swobodnych opinii studentów formułowanych w ramach procesu ankietyzacji. Dalszej refleksji i doskonalenia wymaga również proces monitorowania losów zawodowych absolwentów. Analizując skuteczność Systemu w odniesieniu do pozostałych obszarów, należy stwierdzić, że jest ona znacząca. ZO zwraca szczególną uwagę w tym zakresie na uchybienia formalne stwierdzone podczas analizy minimum kadrowego wizytowanego kierunku oraz niepodjęcie przez Senat uchwały dotyczącej potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza System studiów, które potwierdzają niepełną skuteczność Systemu. Należy podkreślić, że podstawowym celem WSZJK zdefiniowanym przez Uczelnię jest zapewnienie nauczania na najwyższym poziomie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Jednocześnie dokonana przez ZO analiza pozwala stwierdzić, że wdrożony w Jednostce System, w odniesieniu do znaczącej części obszarów, które obejmuje, umożliwia identyfikację słabszych strony procesu kształcenia oraz w sposób realny inicjuje podejmowanie działań naprawczych i doskonalących. Jednoznacznie pozytywnie ocenia się dostosowywanie rozwiązań WSZJK do specyfiki prowadzonego na wizytowanym kierunku kształcenia, w tym opracowanie i wdrożenie procesu ewaluacji kursów e-learningowych oraz stosowne uwzględnienie tej tematyki we wzorze kwestionariusza ankietowego skierowanego do studentów.

4. Zalecenia

- zaprojektowanie i wdrożenie rozwiązań służących pozyskiwaniu informacji o stopniu osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia *ex post*. Informacje pozyskiwane w tym procesie powinny być systematycznie analizowane i powinny służyć doskonaleniu stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.
- w odniesieniu do monitorowania i doskonalenia systemu weryfikacji efektów kształcenia - zaprojektowanie i wdrożenie usystematyzowanych rozwiązań związanych z monitorowaniem jego funkcjonowania *ex post*, np. poprzez analizę prac etapowych, pytań egzaminacyjnych, zagadnień problemowych, zadanych projektów etc. w kontekście trafności ich doboru w odniesieniu do zakładanych efektów kształcenia
- zaprojektowanie i wdrożenie rozwiązań dotyczących monitorowania funkcjonowania systemu weryfikacji efektów kształcenia osiąganych w trakcie realizacji praktyk zawodowych
- zaprojektowanie i wdrożenie rozwiązań, które zapewnią skuteczne monitorowanie spełniania przez nauczycieli akademickich warunków umożliwiających współtworzenie minimum kadrowego wizytowanego kierunku studiów
- niezwłoczne podjęcie przez Senat uchwały w sprawie potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza systemem studiów, a następnie objęcie tego obszaru funkcjonowaniem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia
- dalszy rozwój i doskonalenie systemu monitorowania losów zawodowych absolwentów, w tym zwrócenie uwagi na potrzebę analizowania informacji z uwzględnieniem roku ukończenia studiów absolwenta
- zaprojektowanie i wdrożenie rozwiązań, które umożliwią pozyskiwanie opinii nt. poszczególnych aspektów obsługi administracyjnej od możliwie szerokiego grona studentów, np. poprzez umieszczenie pytania na ten temat w kwestionariuszu ankietowym
- podjęcie działań zmierzających do pełnej i kompletnej analizy wszystkich swobodnych opinii studentów formułowanych w ramach procesu ankietyzacji. Odpowiednim rozwiązaniem w tym zakresie mogłoby być wstępne tematyczne grupowanie komentarzy, co umożliwiłoby również analizę częstotliwości występowania poszczególnych, zbliżonych opinii w celu skutecznego ich wykorzystywania do doskonalenia procesu kształcenia
- zintensyfikowanie działań mających na celu upowszechnianie wśród studentów informacji nt. roli procesu ankietyzacji, a także sposobów wykorzystywania ich opinii i działań podejmowanych na tej podstawie.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Jednostka dokonała właściwej analizy SWOT, podkreślając swoje atuty (zależne od czynników wewnętrznych): wykwalifikowaną i ambitną, ciągle podnoszącą swoje kompetencje kadrę naukowo-dydaktyczną; *native speakerów* związanych z uczelnią umowami na czas nieokreślony; wielokulturowe środowisko akademickie; swoją pozycję jako regionalnego lidera wśród uczelni niepublicznych kształcących filologów, w tym jedynej niestacjonarnej germanistyce w regionie oraz zwiększenie atrakcyjności oferty na prowadzonych kierunkach – program kompetencji społecznych oraz e-learning. Wśród elementów negatywnych Jednostka wymieniła niewielką integrację studentów kształcących się w trybie niestacjonarnym; niewielkie zaangażowanie uczelni w realizację strategii rozwoju regionu; słabe wykorzystanie potencjału leżącego w programach absolwenckich oraz słabą integrację kadry, dla której uczelnia nie jest podstawowym miejscem zatrudnienia. Uczelnia wskazała również kierunki rozwoju, które określiła jako ukierunkowanie na „mobilny” profil studenta, tj. osoby pracujące za granicą, w dużej odległości od miejsca pochodzenia lub często

zmieniające miejsce pracy, co wymaga ze strony Uczelni działań na rzecz rozwoju i doskonalenia narzędzi e-learningowych. Jest to kierunek słuszny. Jednak Zespół zwraca uwagę na konieczność dokonania zmian w zakresie samej organizacji studiów i liczby zajęć w semestrze. Uczelnia planuje także rozwijać się przez współpracę międzynarodową i profilowanie oferty pod kątem potrzeb kandydatów zagranicznych. Uczelnia planuje także rozwój swojej ofert flagowej, tj. rozwijanie Programu Kompetencji umożliwiającego studentom uzyskanie takich kompetencji społecznych, jak: efektywna komunikacja, sztuka wystąpień publicznych, autoprezentacja, budowanie poprawnych relacji w grupie czy też zarządzanie stresem.

Dobre praktyki

– prowadzenie koleżeńskich hospitacji, mających na celu wzajemną wymianę doświadczeń dydaktycznych pomiędzy nauczycielami akademickim. Wspomniany rodzaj hospitacji prowadzony jest niezależnie od trybu hospitacji, będącego elementem oceny nauczycieli akademickich.